

Nesmiseln krvni davek

V 78 urah, kolikor so trajale počitnice zaradi praznovanja ameriškega praznika »Labor day«, to je praznika dela, je izgubilo na ameriških cestah življenje 636 ljudi, kar predstavlja nov žalosten rekord. Do zdaj je bilo največ mrtvih na cestah med praznovanjem »Dneva dela« lani, ko so jih naštel 575.

Upoštevač še druge žrtve med letošnjim praznovanjem »dneva delca«, to je tiste, ki so izgubili življenje v vodi, pri letalskih nesrečah in podobno, znaša število mrtvih 757.

Tudi v Italiji in v Sloveniji se število smrtnih žrtev na cestah strahotno veča. To je posebno boleče za majhni slovenski narod. Žrtve prometa postajajo celo dveletni otroci, ki so komaj shodili, in zlasti v Sloveniji je število otrok med žrtvami nesorazmerno visoko, kar pomeni, da se tudi mnogi starši še ne zavedajo nevarnosti, ki jo predstavlja danes za otroke cesta.

Prej ali slej pa bo treba tej moriji na cestah vendarle napraviti konec. Toda kako? Vsekakor so oblasti v vseh državah v tem pogledu vse preveč neodločne in obzirne do vzrokov pa tudi do vseh drugih krivcev prometnih prekrškov. Poleg tega se zdi, da oblasti skoraj nikjer nimajo jasnih predstav o tem, kako naj bi se odvijal promet v današnjih razmerah. Motorizacija odločno prehitva sposobnosti urbanistov, tehnikov in zakonodajcev ter izvršilnih in policijskih oblasti, da bi sproti reševali prometne probleme, ki se pojavljajo. Iz zadrege si pomagajo z različnimi zasilnimi, improviziranimi ukrepi in predpisi, na vsaki cesti in na vsakem križišču drugače, enkrat zavijanje v desno z rdečo, enkrat z zeleno lučjo.

Toda vse to je krpanje Človeška življenja in sreča družin zahtevajo veliko bolj načrtno in odločno reševanje tega problema, ki postaja v resnici — glede na krvavi davek, ki ga zahteva — problem št. 1 v našem modernem življenju. Zdrava pamet zahteva, da se avtomobilski promet v središčih mest omeji; da se tudi hitrost omeji; da se čim bolj pospeši gradnja širokih, varnih avtomobilskih cest z dobro ločenimi voznimi pasovi; da se prehitavanje brez upravičenih razlogov in na nepravilnih mestih s predpisi čim bolj omeji in kaznuje; da se kazni za tiste, ki bi kršili prometne predpise, čim bolj ostro, zlasti s takojšnjim odvzemom vozniške izkaznice za lep čas ali za stalno in se tako eliminirajo s ceste kriminalci; da se ubijanje na cestah iz malomarnosti, neprevidnosti, pijanosti itd. obravnava in kaznuje tudi po kazenskem zakoniku kot pravi uboj ali umor; da se avtomobilski promet čim bolj oddvoji od ostalega prometa s cestami na različnih gladinah; in predvsem, da se že šolski otroci pa tudi vsi drugi, čim bolj

(Nadaljevanje na 2. strani)

APARTHEID VODI V SLEPO ULICO

Svetovna javnost je še vedno pod vtisom nasilne smrti južnoafriškega ministrskega predsednika Hendricka Verwoerda. Mož je bil v svetu znan kot eden najbolj vnetih zagovornikov politike, ki jo označujemo z besedo »apartheid«, zaradi česar je prišel v hud spor z Organizacijo Združenih narodov, z ogromno večino afriških držav in naposled tudi z Veliko Britanijo, s katero je bila Južna Afrika tesno povezana do leta 1961 preko Commonwealtha. Ironija usode je hotela, da ga je med zasedanjem južnoafriškega parlamenta z nožem do smrti zabodel 45-letni Dmitrio Tsafendas, sluga v državni zbornici, ki ni samo belec, temveč celo baje hujši nasprotnik črncev, kot sam ministrski predsednik in njegova nacionalistična stranka.

Tragična smrt Hendricka Verwoerda je povzročila, da je ponovno stopilo v ospredje mednarodne politike in mednarodnega zanimanja vprašanje Južne Afrike, kjer tri in pol milijona belcev gospoduje nad 13 milijoni ostalih prebivalcev, od katerih je 11 in pol milijona črncev, milijon 500 tisoč mešanec in pol milijona Azijcev. »Politika „apartheida“ — je napisal te dni neki znani politični komentator — kljub teoretičnim trditvam južnoafriških rasistov ne pomeni ločitve različnih etničnih skupin na enakopravni osnovi, temveč pomeni zemljepisni, gospodarski, socialni in kulturni geto za nižje rase, kar omogoča, da „izvoljena“ rasa ohrani zase velikanske privilegije«. Da je temu tako, potrjuje dejstvo, da je bela manjšina gospodar dveh tretjin celotnega narodnega dohodka in da je povprečni letni narodni dohodek posameznega belca 10 ali 11-krat večji od povprečnega dohodka posameznega prebivalca črne polti. Južnoafriški belci, ki v narodnostnem pogledu pripadajo v ogromni večini Burom, krčevito branijo svoje ogromne privilegije z vrsto posebnih zakonov, utemeljenih v doktrini »apartheida«, ki zagovarja, kot smo že omenili, potrebo po strogi ločitvi med belo raso in drugimi »nižjimi« rasami.

Zaradi takšne doktrine in politike je Južna Afrika danes dejansko osamljena, saj v vsej Afriki uživa podporo in razumevanje le belih kolonistov iz Rodezije, Angole in Mozambika. Hendrik Verwoerd je umrl nasilne smrti prav v trenutku, ko so v Londonu zasedali predstavniki Commonwealtha ter razpravljali o nadaljnjih ukrepih proti »upornikom« iz Rodezije, ki v svoji državi izvajajo enako politiko kot belci v Južni Afriki.

Rasni problemi, kot se javljajo v Afriki in tudi drugod po svetu, niso tako preprosti, kot se zdijo na prvi pogled, in njih re-

šitev ni tako enostavna, kot si navadno predstavljamo mi, ki živimo v Evropi. Za človeka zdrave pameti pa je jasno, da zločini, uboji, umori in sploh kakršnokoli nasilje ne morejo biti sredstvo, s katerim se pravično in učinkovito rešujejo vprašanja, ki tarejo kako organizirano družbeno skupnost. Vsako nasilje lahko trenutno doseže določen namen, vendar je na daljši rok prav gotovo neučinkovito.

Smrt južnoafriškega ministrskega predsednika na najbolj dramatičen način dokazuje, kako je današnji položaj v tisti državi nevzdržen. Nemogoče si je namreč predstavljati, da bo mogla tamkajšnja bela manjšina še dolgo držati v podrejenem položaju več kot tri četrtine celotnega prebivalstva, čeprav bi to ljudstvo še dolga leta ne moglo doseči kulturne in civilizacijske ravni belega prebivalstva. Nismo sicer strokovnjaki za rasne probleme v Afriki, vendar se nam zdi, da bi že sama zdrava pamet in same koristi bele manjšine (Burov in drugih skupin) zahtevale, da bi v sporazumu z najbolj prosvetljenimi voditelji črnega in ostalega prebivalstva morali ustvariti v državi takšen pravni in socialni red, ki bi bil sposoben postopno osvoboditi črnske množice sedanje kulturne in civilizacijske zaostalosti in hkrati zagotoviti belcem mirno in dostojno življenje. Politika rasne segregacije vodi, kot zadnji umor jasno dokazuje, v slepo ulico. Če bodo južnoafriški belci še vztrajali na tej poti, ne moremo pričakovati drugega kot nove tragedije in nova krvava nasilja. Kmalu bomo najbrž videli, če je tragična smrt Hendrika Verwoerda nekoliko spametovala sedanje voditelje v Capetownu.

Avtonomija za bocensko pokrajino že blizu?

Avstrijski zunanji minister je v torek poročal avstrijski vladi o sedanjem stanju pogajanj glede Južne Tirolske. Prikazal je možnosti, ki bi mogle privedi do sprejemljive rešitve tega vprašanja.

Notranji minister pa je poročal o ukrepih, katere so sprejele avstrijske varnostne oblasti, da bi preprečile teroristične atentate.

O vprašanju Gornjega Poadižja bo razpravljala tudi italijanska poslanska zbornica, ko bo 12. septembra obnovila svoje zasedanje. Vlada bo poročala o najnovejšem razvoju pogajanj, ki jih vodijo italijanski in avstrijski strokovnjaki glede avtonomije, ki bo podeljena bocenski pokrajini.

RADIO TRST A

• NEDELJA, 11. septembra, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu; 10.15 Poslušali boste... Od nedelje do nedelje na našem valu; 10.45 Karakteristični ansambli; 11.15 Oddaja za najmlajše: S pravljico okrog sveta: »Črno žrebe«. Napisal Dušan Pertot; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 13.30 Glasba po željah; 15.30 Ivan Pregelj: »Tolimnci«; (5) »Leseni križci«, v priredbi Martina Jevnikarja. Igra RO., vodi Jože Peterlin; 16.05 Ljudski plesi; 17.00 Popoldanski ples; 18.00 Najlepše simfonije; 19.15 Nedeljski vestnik. Urednik: Ernest Zupančič; 19.30 Italijanske počitnice; 20.30 Zborovske skladbe juljskih avtorjev: Skladbe Giulia Viozzija; 21.00 Kromatična fantazija; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Nova glasba; 22.45 Antologija jazza.

• PONEDELJEK, 12. septembra, ob: 12.15 Počitniška srečanja, pripravil Saša Martelanc; 13.30 Znane melodije; 17.20 Glasbeni kaleidoskop; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.30 Baročne skladbe; 18.55 Glasba za pihala; 19.15 Iz ženskih tednikov in revij; 19.30 Parada orkestrrov; 20.35 Robert Schumann: »Genovefa«, opera v štirih dejanjih.

• TOREK, 13. septembra, ob: 12.00 Iz slovenske folklorne - Lelja Rehar: »Turk že zbira silno vojsko«; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Glasba za vaš transistor; 18.30 Ustvarjanci moderne glasbe; 19.15 Spoznavajmo naravo; 19.30 Slovenske pesmi; 20.35 Italijanski ansambli lahke glasbe; 21.00 Gore v slovenski literaturi - Janez Mencinger: »V sanjah na Triglav«; 21.30 Iz niza javnih koncertov Radia Trst v sezoni 1965-66 - Fagotist Vojsko Cesar, pri klavirju Gabriel Pisani; 22.05 Paberki iz disko-teke; 22.45 Črni svet, jazzovska revija.

• SREDA, 14. septembra, ob: 12.15 Turistični razgledi, pripravil Franc Orožen; 13.30 Glasba iz filmov in revij; 17.20 Glasbeni kaleidoskop; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.30 Komorna glasba Sergeja Prokofjeva; 19.15 Sodobne bolezni - Gianfranco Garavaglia: »O raku«; 19.30 Motivi, ki so mladim všeč; 20.35 Glasbene razglednice; 21.00 Simfonični koncert. V odmoru (približno ob 21.45) Knjižne novosti - Alberto Bevilacqua: »Questa specie d'amore«, ocena Josipa Tavčarja; 22.45 Sentimentalne pesmi.

• ČETRTEK, 15. septembra, ob: 12.00 1866-1966: Furlanija in Italija - Aldo Rizzi: »Javne in zasebne muzejske zbirke«; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Glasba za vaš transistor; 18.30 Slavnolisti; 19.00 Zlata skrinjica. Otroške pesmi in skladbe; 19.40 Zbor »Vittorio Veneziani« iz Ajella; 21.00 »Učehnjak«. Veseloliga v treh dejanjih, napisal Fran Detela; 22.20 Glasbena paleta; 23.00 Vokalna polifonija.

• PETEK, 16. septembra, ob: 12.15 Zena in dom, pripravila Jadviga Taliat; 13.30 Glasbeno potovanje; 17.20 Glasbeni kaleidoskop; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.30 Slovenski solisti. Mezzosopranistka Marija Bitenc, pri klavirju Anna Luci Sanvitala, Božidar Širola: Noč, Rudolf Matz: Okladi se, Zlatan Vauda: Tanja čara; Franjo Saverij Vilhar: Tiho je more; Turobnica; Pitaš dušo, Emil Adamič: Na lipici zeleni; 18.50 Peter Iljič Čajkovski: Suita št. 1 iz baleta »Hrestač«, op. 71; 19.15 Umetnostne galerije v Italiji; 19.30 Sodobni motivi; 20.35 Gospodarstvo in delo. Urednik: Egidij Vršaj; 21.00 Koncert oprene glasbe; 22.00 Sindikati v moderni državi - Pietro Rescigno: »Stavka«; 22.15 Harmonija zvokov in glasov.

• SOBOTA, 17. septembra, ob: 12.15 Živalstvo Jadranskega morja - Tone Penko: »Tisti, ki jih go- lo oko ne vidi«; 13.30 Pesmi za poletje; 15.30 Moški zbor iz Jazbin, vodi Zdravko Klanjšček; 16.00 Volan, oddaja za avtomobiliste; 16.20 Tončka Curk: »Hišo zidals«, delo, priporočeno na natečaju RAI Italijanske Radiotelevizije za izvirne slovenske novele 1965; 16.50 Kraji in dežele v simfonični literaturi; 18.30 Ciganska in madžarska narodna glasba; 19.15 Počitniška srečanja, pripravil Saša Martelanc; 19.30 Nastopi zabavnih ansamblov; 20.35 Teden v Italiji; 21.00 »Praznični uhan«, enodejanka, napisal Riccardo Selvatico, prevedla Marija Kacin. Igrajo člani Slovenskega gledališča v Trstu, režira Adrijan Rustja; 21.55 Operetne melodije; 22.15 Pesem in ples.

Izdajatelj: »Novi list« d. z. o. z. • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ulica Sv. Frančiška 20 - telefon 29-477

Reorganizacija notranje varnosti v Sloveniji

Radio in tisk v Sloveniji sta v sredo in četrtek obširno objavila poročilo o seji komisije izvršnega sveta Slovenije za reševanje aktualnih sistemskih in organizacijskih vprašanj organov za notranje zadeve. Na seji je bilo predlagano, na osnovi rezultatov, do katerih je prišla komisija pri svojem delu, da bi zmanjšali število delovnih mest Službe državne varnosti v Sloveniji za več kakor 60%. Delo Uprave državne varnosti mora temeljiti na zaupanju v človeka in na patriotizmu delovnih ljudi ter na njihovi socialistični zavesti, je poudarjeno v poročilu. Njena služba mora biti sodobna in strokovno visoko usposobljena. Komisija tudi predlaga, naj ustanovi skupščina SR Slovenije poseben organ, ki bo stalno spremljal in obravnaval vprašanja Službe državne varnosti in zagotovil ustrezno družbeno kontrolo nad njenim delovanjem. Za tiste, ki bodo odpuščeni iz UDBe, bodo organizirali tečaje in jim dali možnosti, da se bodo usposobili za delo drugje, tudi s šolanjem.

Takoj je treba uresničiti načelo popolnega prenosa vseh preiskovalnih opravil v smislu določb zakona o kazenskem postopku na sodišča. Služba izvrševanja kazni naj se izloči iz pristojnosti organov za notranje zadeve ter se prenese v pristojnost drugega ustrežnejšega organa. Mejna služba oziroma služba kontrole potniškega prometa čez državno mejo, ki je bila doslej v izključni pristojnosti zveznih organov, ki so te posle opravljali na mejnih prehodih neposredno s svojimi uslužbenci, naj se prenese na ustrezne republiške službe, pristojni zvezni organi pa naj obdržijo normativno in kontrolno funkcijo.

Nadalje je predlagala komisija izvršnemu svetu skupščine SR Slovenije, naj skupaj z ustreznimi organi pripravi do prihodnje seje komisije predlog za zamenjavo vodilnih kadrov službe notranjih zadev.

Glede na močno razvito prostovoljno ga-

silstvo v Sloveniji je iz delokroga državnih organov izločiti vse pristojnosti, ki zadevajo organizacijo gasilstva, t. j. ustanavljanje, notranji ustroj in delovanje gasilstva.

V večjem obsegu kot doslej naj bi se prenesla neposredna odgovornost za izvrševanje službe državne in javne varnosti na posamezne republike.

Zavzeto je bilo stališče, da se milica in kriminalistična služba spojita v operativno službo javne varnosti.

NASSER IN TITO V INDIJO

Egiptovski predsednik Nasser je sprejel povabilo indijske ministrske predsednice Indire Gandhi, da bi prišel prihodnji mesec na uradni obisk v Indijo.

Njegov obisk v Indiji se bo pričel takoj po majhnem vrhunskem sestanku, ki ga bo imel 21. oktobra z jugoslovanskim predsednikom Titom in z gospo Gandhi v Novem Delhiju.

MINISTER TOLLOY NA ZAGREBSKEM VELESEJMU

Minister za zunanjo trgovino Tolloy je odpotoval v sredo iz Benetk v Zagreb, kjer se bo 8. septembra udeležil uradnega odprtja tamkajšnjega mednarodnega velesejma.

Naslednji dan bo navzoč tudi na prireditvah »dneva Italije«, ki ga bodo priredili na zagrebškem vzorčnem velesejmu.

PREKOP DO SAVE?

Predsednik videmske trgovinske zbornice Di Maniago je na seji zborničnega odbora poročal o pogovorih, katere je imel z beneško zbornico o možnosti povezave omrežja beneških obalnih prekopov s koltilno reke Save.

Za zadevo se bajé močno zanimajo tudi jugoslovanske oblasti. Preučujejo možnosti mednarodnega financiranja te pobude.

Norveški kralj v Jugoslaviji

Jugoslovanski predsednik Tito je priredil v torek v Beogradu sprejem na čast norveškega kralja Olafa. Norveški kralj bo ostal v Jugoslaviji do sobote. Obiskal bo tudi Skopje, Dubrovnik in Brione, kjer bo

sta oba državna poglavarja zaključila svoje razgovore.

Medtem so se začeli v Beogradu razgovori med jugoslovanskim zunanjim ministrom Markom Nikezićem in njegovim norveškim kolegom Jonom Lingom. V razgovorih obravnavata vprašanja, ki zadevajo sodelovanje med obema državama in aktualne mednarodne zadeve.

Odnosi med Norveško in Jugoslavijo so bili vedno dobri, še poglobili pa so se zaradi dogodkov med drugo svetovno vojno, kajti tako norveški narod kakor narodi Jugoslavije so se odločno bojevali proti Hitlerju in doprinesli v tem boju velike žrtve. Na Norveškem je bilo koncentracijsko taborišče, v katero so poslali Nemci precejšnje število jugoslovanskih vojnih ujetnikov in internirancev. Norveško prebivavstvo jim je lajšalo gorje, kolikor je moglo, in to je ustvarilo novo vez simpatije med Norveško in povojno Jugoslavijo.

Norveška in drugi visoko kulturni skandinavski narodi pa so jugoslovanskim narodom lahko tudi za vzgled, kako je treba reševati medsebojne spore in živeti v miru in dobrem sosedstvu ter sodelovanju, brez hegemonizma in brez šovinizma.

NESMISELN KRVNI DAVEK

(Nadaljevanje s 1. strant)

vzgjajajo k etičnemu mišljenju in ravnanju tudi na cestah, v prometu, enako kakor v vsem ostalem življenju.

Neštete smrtne žrtve modernega prometa so najbolj nesmiseln krvni davek, ki ga plačuje človeštvo civilizaciji in napredku — plačuje zaradi lastne malomarnosti in podcenjevanja nesreče drugih, medtem ko smo v resnici lahko že jutri tudi mi na vrsti, da plačamo ta davek z lastno krvjo.

TEDENSKI KOLEDARČEK

11. septembra, *nedelja*: Milan, Emilijan
12. septembra, *ponedeljek*: Silvín, Gvidon
13. septembra, *torek*: Filip, Virgilij
14. septembra, *sreda*: Jelenko, Ciprijan
15. septembra, *četrtek*: Nikodem, Znanoslav
16. septembra, *petek*: Ljudmila, Mila
17. septembra, *sobota*: Franciška

Nasilje med jugoslovanskimi izseljenci

Teden dni po uboju jugoslovanskega konzularnega uradnika Milovanovića v Stuttgartu se je dogodil zdaj nov politični uboj v Nemčiji. V čakalnici na postaji v Frankfurtu je bil do smrti zaboden 26-letni jugoslovanski državljani Stipan Medvidović. Do uboja je baje prišlo v prepiru, ki je nastal zaradi tega, ker je Medvidović demonstrativno nosil v gumbnici znak z barvami jugoslovanske zastave z rdečo zvezdo. V Medvidovičev prepir z nekim drugim jugoslovanskim državljanom se je vmešal neki tretji jugoslovanski državljani, verjetno Hrvat, ki je z nožem smrtno ranil Medvidovića, nato pa pobegnil brez sledu.

Dnevnik »Frankfurter Rundschau« ne izključuje možnosti, da je to novo krvavo dejanje spet posledica napetosti, ki vlada med Titovimi pristaši in hrvaškimi organizacijami v begunstvu, ki imajo svoje sedeže v Nemčiji. Iz Münchena in Stuttgarta javljajo še o drugih incidentih med jugoslovanskimi državljanji, katere izzivajo baje največ hrvaški begunci. O takih incidentih poroča tudi švedski tisk.

Tudi v Düsseldorfu je bil zadnje dni ubit neki jugoslovanski delavec, verjetno tudi on iz političnih razlogov. V Stuttgartu in Münchenu so priredili Hrvati demonstracije pred tamkajšnjimi uradi jugoslovanskega konzulata, pri čemer so razrezali gume na avtomobilu jugoslovanskega konzula v Münchenu. Grozili so mu tudi po telefonu.

To žalostno medsebojno obračunavanje jugoslovanskih državljanov zlasti v Nemčiji spravlja v zadrego nemške oblasti in jim napravlja sitnosti s preiskavami itd., povzroča diplomatske zapletljaje in vzbuja nevoljo tudi v nemški javnosti. Vse to pa komplicira tudi odnose med jugoslovanskimi narodi in vzbuja vtis, kakor da je ustavstvo spet na pohodu, četudi bi moralo biti po vsej politični in zgodovinski logiki že davno mrtvo, vsaj med mladimi generacijami. A prav med mladimi se danes spet bliskajo noži zaradi političnih strasti.

Zato smo mnenja, da politične organizacije in ustanove v Jugoslaviji ne bi smele pasivno gledati na to novo in nevarno naraščanje politične strastnosti in nasilja in se delati, kakor da gre za navaden kriminal, ampak da bi morale skrbno in vestno

preučiti družbene vzroke tega grdega dogajanja in jih odpraviti, pa naj bodo kakršnikoli. Vsaka pasivnost v tem pogledu ima lahko s časom hude posledice, ker se strasti in zamere vedno bolj kopičijo. Spričo tolikih simpozijev in posvetovanj bi ne bilo dobro sklicati tudi simpozij, na katerem bi se družbeni, politični, socialni in gospodarski strokovnjaki, pedagogi in drugi odkrito pomenili o teh zadevah in skušali odkriti vzroke tega zla, ki ponovno zastruplja sožitje jugoslovanskih narodov, zlasti sožitje med Hrvati in Srbi?

POJAVI GOSPODARSKEGA UPADA V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

Indeks Dow Jones na Wall Streetu, (to je na newyorški borzi) je pred kratkim padel pod 800 ter je to delno vplivalo tudi na druge svetovne borze, med drugim v Italiji.

Svicsarske banke so napovedovale »črne dneve« za Wall Street že v začetku leta, a so razni pozitivni elementi v ameriškem gospodarstvu — na primer nadaljevanje ugodne konjunktore v prodaji dobrin trajne potrošnje — zakašnjevali nastop negativnega ciklusa.

Gospodarski strokovnjaki mislijo, da je negativno obdobje nastopilo zlasti zaradi naslednjih vzrokov: vojna v Vietnamu je sicer močno vzpodbudila industrijsko proizvodnjo, a po drugi strani je ta spopad vedno dražji ter utegne biti vlada prisiljena, da poviša davke; to pa bi zmanjšalo dobičke podjetij v nasprotju s staro marksistično doktrino, da vojne večajo profite takoiimenovanim kapitalistom.

Obrestne mere naraščajo in se tako draži denar za investicije, kar lahko privede ameriška podjetja do znižanja dividend. Podjetja se tudi bojijo protiinflacijskih ukrepov vlade, ker bi privedli do zaostritve kreditne politike in s tem do zaviranja gospodarske ekspanzije.

Eden izmed vzrokov zastoja na Wall Streetu so tudi nove plačne zahteve sindikatov. Johnsonovi gospodarski svetovalci opozarjajo, da se plače in cene ne smejo povečati bolj kot produktivnost, katere rast računajo za letos na 3,2 odstotka.

Ljubljansko letališče Brnik

Se štirje ponesrečenci pri letalski katastrofi blizu Brnika so v zelo resnem stanju, potem ko je te dni umrlo še neko britansko dekle. Neko dekle pa so že odpustili iz bolnišnice v Ljubljani.

Preiskava je ugotovila, da so naprave na letališču delovale v redu.

Ljubljansko letališče Brnik (na Gorenjskem), kjer se je zgodila pretekle dni strašna nesreča z britanskim letalom, spada med moderna in visoko rentabilna letališča. Promet hitro narašča, čeprav obratuje letališče šele tri leta.

Leta 1964 je pristalo na Brniku 2.345 letal, lani pa že 3.173. Predlanskim so v mednarodnem, domačem in tranzitnem prometu prepeljali 77.305 potnikov, lani pa 105.268. V prvi polovici tega leta je prispele 1.737 letal ter se je v primeri z lani v mednarodnem prometu njihovo število povečalo za 46 odstotkov in v domačem za 47 odstotkov. V mednarodnem prometu so

v prvih šestih mesecih letos prepeljali 29.666 potnikov ali 40 odstotkov več kot v istem času lani, kar pomeni velik devizni priliv za Jugoslavijo.

Družba »Adria-Avio promet«, ki upravlja letališče, zahteva od Beograda dovoljenje tudi za linijske polete kot družba »JAT«, ker ima zdaj pravico samo do »charter-skih« poletov (po naročilu).

NAJVEČJA PETROLEJSKA LADJA SVETA

V japonski ladjedelnici v Yokohami so spustili v morje velikansko petrolejsko ladjo »Idemitsu Maru«, katere nosilnost znaša 205.000 ton. To je zdaj največja petrolejska ladja na svetu. Dolga je 342 metrov, široka pa 50 metrov. V plovi bo lahko dosegla hitrost 16 in pol vozla. Stala je 9 milijard in 300 milijonov lir.

A z eno samo vožnjo bo lahko prepeljala nafte za enako in še večjo vrednost.

S Tržaškega

PRIPRAVE NA OBCINSKE IN POKRAJINSKE VOLITVE

Kot vse kaže, bodo občinske volitve v tržaški občini in volitve v tržaški pokrajinski svet v nedeljo, 16. novembra. Glede na nastop italijanskih strank je najbolj zanimivo, da se bodo socialdemokrati (PSDI) in socialisti (PSI) predstavili volivcem s skupno listo. Stranki sta že sklenili načelen sporazum, po katerem bo kandidatna lista za tržaški občinski svet vsebovala imena 30 socialdemokratov in 30 socialistov.

V Trstu bodo nastopile vse ostale italijanske stranke s svojimi listami. Svojo listo in kandidate bo seveda postavila tudi Slovenska skupnost.

SPLAVITEV LADJE ZA POLJSKO

V ladjedelnici Svetega Marka so v soboto splavili 23.725-tonsko motorno ladjo za razsuti tovor »Ziemio Gdansko«.

To je tretja iz skupine štirih enakih ladij, katere so Združene jadranske ladjedelnice pričele graditi zase, a jih je kasneje kupilo poljsko pomorsko podjetje »Centromotor«.

STUDIJA O LADJEDELNISTVU

Posebna komisija deželne uprave je sestavila študijo o ladjedelništvu v Furlaniji-Juljski Benečiji.

Komisija poudarja, da se ne sme zapreti ladjedelnica Svetega Marka, ker bi se kljub okrepitvi tržaškega arzenala in novi tovarni motorjev število zaposlenih skrčilo za tisoč 700 oseb.

Ladjedelnico »Sveti Marko« naj bi po mnenju komisije preuredili za gradnjo posebnih ladij. Tako bi bila lahko ladjedelnica konkurenčna in gospodarsko učinkovita. Če bodo koncentrirali ladjedelništvo, naj bo v Trstu sedež nove družbe.

Študija odgovarja tudi zaključkom Caronove komisije v Rimu, o katerih pravi, da so presplošni in nekonkretni.

NOVEMBRA BO PRIPLULA PRVA PETROLEJSKA LADJA

Predsedniku deželne vlade Berzantiju je med obiskom v Združenih državah družba »Bechtel Corporation«, ki gradi naftovod Trst-Bavarska, zagotovila, da bo v drugi polovici novembra priplula v naše mesto prva petrolejska ladja, ki bo pripeljala surovi petrolej za naftovodne šrambe na področju industrijskega pristanišča.

Po ponovni kontroli vzdolž vseh 400 kilometrov naftovoda in po preizkusni spustitvi vode skozi cevi bo stekla v marcu ali aprilu tudi že prva nafta po naftovodu.

Do leta 1970 bo priplulo v Trst po kakih 500 petrolejskih ladij letno in kasneje celo tisoč.

POZOR NA PONAREJENE DESETTISOČAKE!

Tudi v Trstu so pričeli krožiti ponarejeni bankovci po deset tisoč lir. Pozoren je treba biti na bankovce naslednjih serij in števil: G 2112 številka 5172, M 2491 — 1788, Q 2392 — 5127, L 1432 — 7851, I 2291 — 9512, D 2323 — 1825, C 2318 — 6072.

V bankah in na pošti imajo seznam sumljivih serij in števil. Ponarejeni bankovci imajo slabši papir in bolj grob tisk. Sliki Meduze in Danteja sta neznatno drugačni. Dantejeva slika je na primer nekoliko bolj rumena od izvirnika.

Tržaškega

ŠTUDIJSKI DNEVI

Društvo slovenskih izobražencev iz Trsta je priredilo v Dragi, krasni vasi nedaleč od Bazovice kjer se medsebojno prepletata kraški in istrski svet, »študijske dneve«. Slovensko karitativno društvo je za ta seminar dalo na razpolago lepo poslopje, ki drugače služi za počitniško kolonijo za slovenske otroke s Tržaškega. Študijski dnevi so se dejansko začeli v soboto, 3. t. m., in se zaključili v nedeljo zvečer. Brž smo mogli ugotoviti, da je ta nova pobuda Društva slovenskih izobražencev izredno posrečena, saj se predavanju udeležilo kakih 150 slovenskih izobražencev iz Tržaške Goriške in s Koroškega.

Uvodno besedo in pozdravni nagovor na udeležence je imel prof. Jože Peterlin, ki je ves čas tudi vodil seminar. Prvi predavatelj je bil ravnatelj učiteljskega v Trstu dr. Anton Kacin, ki je govoril o temi: »Slovenci danes«. Pri tem se je omejil skoraj izključno na problematiko Slovencev v zamejstvu, pri čemer je poudaril, da je še vedno aktualno predvsem vprašanje narodnega obstoja. Ugotovil je, da zlasti zadnje čase nekoliko peša narodna zavest, zaradi česar nastane vprašanje ali naj zlasti katoliški izobraženci pasivno spijemajo razmere ali pa naj aktivno posegajo v vsakdanje življenje. Predavatelj je podal precej obširno sliko slovenskega zgodovinsko-literarnega dogajanja od naselitve v naših krajih do današnjega dne, omenil je tudi vprašanje izseljenstva ter dejal, da je po podatkih tiska iz osrednje Slovenije danes v inozemstvu na delu kakih 200 tisoč slovenskih delavcev. Ko je govoril o razmerah na Primorskem in Koroškem, je poudaril, da tudi v demokraciji ni vedno svobode, saj morajo Slovenci vedno trepetati za svoj obstoj. Največjo skrb morajo zato zamejski Slovenci posvetiti prizadevanjem za narodni obstoj. Pri tem bi se morali Slovenci po predavateljevem mnenju ravnati po naslednjih načelih: najprej bi ne smeli nikdar zgubiti vere v obstanek, živo bi se morali oprijeti dela za ohranitev slovenske narodnosti in se končno zanimati tudi ter predvsem za Beneško Slovenijo.

Drugi predavatelj je bil dr. Valentin Inzko predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev, ki govoril o položaju na Koroškem. »Naši ljudje se zavedajo — je dejal govornik — da so živ del slovenskega naroda. Koroška je bila njegova zibelka. Naši ožji rojaki so vselej aktivno sodelovali na vseh področjih slovenskega javnega življenja in so tudi danes številno zastopani v najbolj reprezentativnih slovenskih institucijah. Na Koroškem — je nadaljeval govornik — kakih 70 tisoč ljudi govori slovenski v vsakdanjem živ-

MARIJANSKI SHOD NA OPCINAH

To nedeljo, 11. sept. popoldne, prireajo naši duhovniki vsakoletni marijanski shod na Opčinah. Začetek slovesnosti ob 4. popoldne v cerkvi, sledi slovesna procesija, med katero sodeluje godba s Proseka. Po procesiji bo sveta maša na prostem in nato sklep z blagoslovom.

Shodi na Opčinah so že naša velika tradicija in hkrati največja skupna prireditve. Začetek teh shodov je bil 1949 in je tako letošnji shod že osemnajsti po vrsti. Rojake vabimo, da bi se slovesnosti na Opčinah v velikem številu udeležili.

ČESTITAMO!

V cerkvi v Starih Miljah sta se v soboto, 3. t. m., poročila dr. Fedor Horvic iz Kranja in gđc. Marija Martinuzzi iz Trsta. Nevesta je uradnica na tržaškem Radiu in obenem naša pridna sodelavka. Novemu paru iskreno čestitamo ter mu želimo mnogo sreče v novem življenju.

NAŠE SOŽALJE

Gospodu Slobodanu Polojacu, uglednemu slovenskemu gospodarstveniku iz Trsta, izrekamo globoko občuteno sožalje ob smrti njegove drage mame gospe Marije Polojac, rojene Sandalj.

ljenju, čeprav statistike navajajo 8 ali 9 tisoč Slovencev. Res je, da je del Slovencev narodno nezaveden, čemur so krivi zlasti neurejeno šolstvo, nekdanji teror in močna protislovenska nemška propaganda. V tej zvezi je dr. Inzko omenil delovanje nacionalističnega Kaertner Heimatsdiensta, ki ga povečini vodijo bivši koroški nacisti. Mlajši rod pa je po predavateljevem mnenju evropsko usmerjen kar vzbujajo upanje, da bo Avstrija vodila v bodočnosti pravičnejšo politiko do koroških Slovencev. Trenutno je na Koroškem prijavljenih k slovenskemu pouku 1.600 otrok slovensko gimnazijo v Celovcu pa obiskuje 360 dijakov.

Koroški Slovenci so politično organizirani v Narodnem svetu in Zvezi slovenskih organizacij. Prvi združuje predvsem Slovence krščanskega svetovnega nazora, zveza pa slovenske socialiste. Med obema organizacijama obstaja koordinacijski odbor, ki obravnava in sklepa o skupnih problemih. Koroški Slovenci se zavedamo — je izjavil dr. Inzko — da moremo kulturno črpati le iz osrednje Slovenije kot avstrijski državljanji pa se, izjavlja mo za avstrijsko državo. Narodnemu obstoju veliko koristijo dobri sosedski odnosi med Avstrijo in Jugoslavijo in še posebej med Koroško in Slovenijo. Koroški si za take dobre odnose živo prizadevajo in so pri tem delu že dosegli lepe uspehe. V tej zvezi je bil pomemben zlasti uradni obisk predstavnikov obeh slovenskih političnih organizacij pri izvršnem svetu SR Slovenije, ki je bil pred kratkim. Dr. Inzko je na koncu predavanja še nakazal smernice bodočega političnega udejstvovanja koroških Slovencev.

Tretji predavatelj, dr. Matej Poštovan je svojemu predavanju dal naslov: gradivo za študijo o položaju Slovencev v Italiji. Potem ko je opredelil pojem naroda v luči naravnega in pozitivnega prava ter krščanskih načel, je obširno govoril o razmerju in odnosih med narodom in državo. Poudaril je med drugim, da so glede tega vprašanja v Italiji še vedno zelo razširjene teorije znanega neapeljskega pravnika Mancinija, ki dejansko istoveti državo in narod. Od tod izvirajo težave in zmešnjave, kadar Italijani obravnavajo tudi problem narodnih manjšin. Sklicujoč se zlasti na besede Pija XII. in encikliko »Mater et magistra« Janeza XXIII. ter na razpravo jezuita Messinea pa je govornik poudaril, da je treba smatrati narod in seveda tudi narodno manjšino za naravno in pravno osebo, za samolastno bit. Pri manjšinah je zlasti pereče vprašanje, kako zaščititi njihov obstoj. V ta namen so nujno potrebni posebni zakoni, čemur pa mnogi Italijani nasprotujejo, češ da se na ta način ustvarjajo privilegiji, kar naj bi bilo proti ustavnemu načelu o enakosti vseh državljanov. V tej zvezi se nekateri sklicujejo tudi na suverenost države. Glede na vse te pomisleke in pridržke je govornik poudaril, da nobena pozitivna norma ne more in ne sme biti v navzkrižju z osnovnim zakonom o pravičnosti. V zadnjem času so se po predavateljevem mnenju razmere nekoliko izboljšale, tako da ni več toliko težav načelnega značaja, temveč se javljajo, kadar je treba načela praktično izvajati.

Ker vse javno življenje v Italiji dejansko temelji na političnih strankah, smatrajo krščanski in demokratični Slovenci za nujno, da si ohranijo lastne politične organizacije in lastno politično predstavnost. Pri tem vprašanju se razlikujejo od slovenskih marksistov, ki so se vključili v Ital. komunistično ali Ital. socialistično stranko. Takšno vključevanje nudi zato odklanjajo, ker menijo, da dejansko popešuje ali vsaj daje priložnost za asimilacijo in raznarodovanje. Zaradi teh razlogov slovenski katoličani odklanjajo tudi vključevanje v Kršč. demokracijo. S to stranko pa so nujni razgovori in poglobitev marsikaterega vprašanja. V KD so razne struje, med njimi so nekatere dovzetne za naše probleme, kar je bilo zlasti razvidno, ko je deželni svet razpravljal o dr. Škerkovem zakonskem predlogu glede dopolnitve kazenskega zakonika z zaščitno normo za Slovence. Dr. Poštovan je tudi pozitivno ocenil sporazum med Slov. skupnostjo in strankami leve sredine glede skupnega upravljanja nekaterih krajevnih ustanov. O Kršč. demokraciji

pa je izjavil, da si večina stranke kljub vsemu še vedno želi tiho in mirno asimilacijo Slovencev.

Ko je predavatelj govoril o obstoječi pravni zaščiti Slovencev v Italiji, je ugotovil, da so Slovenci v tem pogledu razdeljeni na tri kategorije. Sorazmerno najboljši je položaj na Tržaškem, kjer bi manjšino moral poleg ustave in mirovne pogodbe ščititi tudi Posebni statut. Za Goriško prideta v poštev ustava in mirovna pogodba. Čeprav 6. člen ustave predvideva posebne zakone za manjšine, je bil doslej izdan le šolski zakon, ki pa se v celoti še ne izvaja, čeravno je izšel leta 1961. V najslabšem položaju so beneški Slovenci in rojaki v Kanalski dolini, ki nimajo ne šol ne otroških vrtcev v materinem jeziku, da ne omenjamo drugih pravic. Govornik je nato navedel vrsto drugih vprašanj, ki zadevajo Slovence v Italiji in ki čakajo na pravično rešitev. Zaključil pa je s poudarkom na nujnosti nadaljnjega boja za narodni obstanek, ki je za primorske Slovence še vedno prva in glavna točka vseh njihovih prizadevanj.

V soboto popoldne je izobražencem govoril univerzitetni profesor dr. Janez Janžekovič iz Ljubljane. Poslušavci so ga sprejeli s živahnim plaskanjem. Znani in prav gotovo eden največjih živčnih slovenskih filozofov si je za temo izbral zanimivo in vedno aktualno snov: znanost in svetovni nazori.

Nemogoče je na tem mestu kratko povzeti vsebino predavateljevih mojstrskih izjav. Lahko pa rečemo, da so njegove besede naravnost prevzele številne poslušavce. Prav tako izredno zanimivo je bilo drugo predavanje prof. Janžekoviča, in sicer o smislu življenja, o čemer je govoril v nedeljo dopoldne. Priznati je treba, da sta bili to osrednji predavanja, ki sta dali ton celotnemu seminarju. Zato bi zaslužili, da bi bili v celoti objavljeni.

V nedeljo je bilo na sporedu tudi predavanje dr. Aleša Lokarja, urednika revije »Most«, o temi: dialog in Slovenci. Govornik je med drugim naglasil, da so bili Slovenci v povojni dobi pod

(Nadaljevanje na 8. strani)

Beneška Slovenija

POMOZNI ŠKOF

Videmski nadškof Zaffonato je sporočil v posebnem pismu vsem vernikom in duhovščini svojega cerkvenega okrožja, da je papež imenoval pomožnega škofa za Videm. Izbral ga je v osebi msgr. Emilia Pizzoni-ja, ki je bil doslej škof v Terracini.

Novi videmski pomožni škof je po rodu Furlan. Rojen je bil leta 1902 v Orsarii. Več let je opravljal dušnopastirsko službo v raznih furlanskih farah in zato dobro poznava razmere v rodni pokrajini.

Imenovanje koadjutorja je nedvomno v zvezi z veliko površino videmske škofije, ki je ena najrazsežnejših v Italiji. Nova pomoč v vodstvu škofije je potrebna tudi zaradi obširnih priprav za veliki evharistični kongres, ki bo v Vidmu leta 1970 in katerega se bo skoro gotovo udeležil tudi papež Pavel VI.

Novemu pomožnemu škofu pošiljajo svoje spoštljive pozdrave tudi slovenski verniki iz beneško-slovenskih župnij s srčno željo, da bi si pomožni škof Pizzoni globoko prizadeval za nemoteno udejstvitev vseh pravic slovenskih vernikov pri bogoslužju, cerkvenem petju in pouku krščanskega nauka v maternem jeziku.

Matajur:

TURISTIČNO SREDIŠČE

Po računih turističnih načrtovalcev se predvideva, da bo že do leta 1970 dokončan turistični pas na Matajurju. V gradnji je že cesta iz vasi Matajur do Bajte v začetku snežišč. V načrtu je tudi cesta, ki bo povezala Sovodnje - Cepletišče in Ložec. Po njej bo možna vožnja tudi z avtobusi, ki morejo sedaj peljati le do Jeronišča. Tre-

OB NOVEM ŠOLSKEM LETU

Od nekaterih staršev in šolnikov smo prejeli sledeča mnenja, ki se tičejo povezave posameznih predmetov na slovenskih srednjih šolah.

Predvsem je potrebno, da se na naših šolah ohrani, v skladu z zakoni, popolnoma slovensko obeležje. To pa se doseže, če se slovenščina ne potisne na stopnjo predmeta kakega drugega jezika, ampak da ohrani svoje bistvo in duha kot celovit učni jezik. Zato je naravno, da so v zvezi s poukom slovenščine zlasti latinščina, zgodovina in zemljepis. Zato je tudi s pedagoškega stališča uspešnejše, če profesor, ki ima jezikovno prakso in usposobljenost v slovenščini, predava tudi omenjene predmete, kakor je na italijanskih ali nemških srednjih šolah v državi povezan, po dosedanjih uredbah, pouk teh predmetov z učnim jezikom.

Na naši nižji srednji šoli je ta način povezave predmetov že itak v praksi in se na primer italijanščina poučuje kot predmet zase, kakor je nakazano tudi v zakonski šolski uredbi.

Nerazumljivo bi tudi bilo, če bi prišel na slovenske srednje šole profesor italijanščine, lahko tudi neslovenskega porekla, in bi potem poučeval tudi druge predmete, ki morajo biti podajani v jasni in čisti slovenščini.

OBMEJNI PREHODI

Obmejni prehodi pri Rdeči hiši naraščajo ne samo od leta do leta, ampak tudi od meseca do meseca. V mesecu avgustu lanskega leta je šlo preko prehoda Rdeče hi-

Hanalsha dolina

tja cesta pa naj bi šla od Matajurja do Spodnjega in Gorenjega Marsina in bi dala možnost prehoda v Nadiško dolino do Podbonesca. Na ta način bo mogoče doseči vrh Matajurja od vseh strani z motornimi sredstvi. Še v tem letu bosta zgrajeni dve žičnici za smučarje, na razdaljo 500 in 700 metrov. Dežela je že obljubila 15 milijonov lir podpore.

Na pomočju med vasjo Matajur in Bajto pri smreki je v načrtu zgradnja 25 vil ter športnega središča z napravami za tenis, drsališče, za basket in otroško igrišče. Novo turistično naselje naj bi torej bilo končano čez štiri leta. Od turističnega dotoka upajo, da se bo izboljšalo gospodarsko stanje vse okolice.

Neme:

NEVERJETEN VANDALIZEM

Prejšnji teden so povzročili neznani pobalini v Nemah tako podlo dejanje, da si ga ni mogoče razložiti. Ko je divjala ponoči nad pokrajino huda nevihta z gromom in nalivi, so vdrli v stanovanje znanega ljubitelja ptičev Angela Giorgiuttija in odtod v kletne prostore, kjer je lastnik imel v lepo urejenih kletkah nad 70 izbranih ptičev. Živalice so prinesle gospodarju že več odlikovanj s ptičjih razstav.

Vlomilci so se v ptičji shrambi obnašali prav po vandalsko. Razbili so vse kletke, nedolžne ptičke so pa vse zadavili, pomečkali in jih vrgli pod kap. Povzročili so lastniku nad milijon lir škode. Ogorčeno ljudstvo se sprašuje, kaj so imeli pobalini od takega besnega početja. Orožniki preiskujejo, ali je šlo za kako strupeno zavist, kajti za dobiček gotovo ne.

še 82.474 italijanskih državljanov in 40.377 tujih.

Letos v istem mesecu pa so se prehodi močno zvišali. Na istem mestu je prekoračilo mejo 789.732 italijanskih državljanov, 112.024 jugoslovanskih in 81.659 tujih; med zadnjimi so na prvem mestu Nemci, za njimi pa Avstrijci.

PTIČJA »ŠAGRA«

Ptičja razstava in prodaja v Gorici sega v preteklost skoro dve stoletji. Imenovali so jo tudi »Jernejeva ptičja šagra«. Spretni ptičarji iz goriške okolice in Furlanije so nekdanj razstavljali svoje živo blago na Starem trgu pod oboki starega frančiškanskega samostana. Po prvi vojni je ptičji sejem zašel v pozabo. Zadnja leta se je poživil in je postal posebna privlačnost goriškega mesta. Letos je doživela pod okriljem turističnega društva »Pro loco« še prav poseben uspeh. V nedeljo je že ob zori zaživel mestni park v najčudovitejšem koncertu različnih ptičjih vrst.

Nad dvesto razstavljalcev je pripeljalo v številnih kletkah nad 10.000 krilatih pevcev. Razstava je bila razdeljena v oddelek papagajev in eksotičnih ptičev ter v dosti bogatejšo domačih pevcev, zlasti kosov, drozgov, ščinkavcev, kanarčkov, siničk in podobnih. Obiskovalci razstave, katerih je bilo več tisoč, so se posebno zanimali za drozge. Nekateri izmed teh pevcev so bili prodani tudi za 40.000 lir.

Dopoldne in popoldne so bila razdeljena priznanja in nagrade najboljšim ptičarjem. Zvečer se je pa v parku razvil pester kulturni program. Nastopil je folklorni plesni zbor v živopisanih furlansko-goriških ljudskih nošah. Plese, ki močno spominjajo tudi na naše domače, so plesalci in plesalke res ljubko in skoro dovršeno izvajali. Moški zbor »Seghizzi« je zapel pod vodstvom Franca Valentinčiča šest ubranih furlanskih narodnih pesmi.

Mnogim slovenskim poslušavcem se je ob izvajanjih nehote utrnila misel, kako lepo in prav bi bilo, če bi mogle nastopiti pri prihodnji ptičji šagri tudi kake naše skupine.

Števerjan:

TRGATEV — PRAZNIK GROZDJA

Letos so se vsi briški vinogradniki nadejali dobre trgatve, bodisi po količini, kakor tudi po kvaliteti. Upanje je pa začelo kvariti že avgustovo deževje. Vinogradniki so pričakovali, da bo vsaj septembersko sonce požlahnilo grozdje. Septembersko vreme z menjajočimi se sončnimi in deževnimi dnevi pa zopet kvaril upe na dobro trgatve. V bolj osovinih legah se že pojavlja gnitje na grozdju, zlasti na tokaju. Zaradi tega napovedujejo nekateri gospodarji, da bo morala biti letošnja trgatve vsaj za eden ali dva tedna bolj zgodnja kot običajno.

Predtrgatev pa napoveduje društvo »Briški grič«, ki bo priredilo od 10. do 12. septembra praznik grozdja »Na dvoru« v Števerjanu. Poleg zabavnih točk so na sporedu tudi kotaljkarji, tekme v igrah, v ponedeljek pa prosta trgatve z umetno pripravljenih latnikov in trt. Zabave bo torej precej.

Iz Goriške

Vrsno:

GREGORČIČEV MUZEJ

V nedeljo, 11. septembra, bo ob 10. uri na Vrsnem pri Kobaridu posebno slavje ob 60-letnici smrti pesnika Simona Gregorčiča. Z darovi iz vseh slovenskih krajev je odbor za proslavo odkupil pesnikovo rojstno hišo in jo je preuredil v Gregorčičev muzej.

Na predvečer bodo priredili bivši borci, taborniki in planinci še krajevne proslave v Čadrgu, na Livku in v Kobaridu. Tu bo nastopil tudi pevski zbor prosvetnega društva »Kras« iz Dola-Poljan. V nedeljo dopoldne bo pa slovesno odprtje Gregorčičeve preurejene rojstne hiše.

Iz Gorice prireja ob tej priložnosti Slovensko planinsko društvo izlet na Vrsno. Udeleženci bodo odšli z lastnimi prevoznimi sredstvi.

Kronberg:

VODOPIVČEV SPOMENIK

V počastitev spomina skladatelja Vinka Vodopivca je razposlal odbor nekdanjih goriških študentov že pred časom okrožnico z načrtom proslave in s prošnjo za denarno nabirko. Poziv je našel precej odmeva.

Zato je odbor sklenil, da bo postavil drugemu goriškemu slavčku ne samo spominsko ploščo, marveč posebno lepo kapelico, ki bo stala med župniščem in cerkvijo.

Proslava pa ne bo 25. septembra, kot je bilo sprva določeno, ampak prvo nedeljo v oktobru. Tudi spored proslave bo nekoliko obširnejši. Dopoldne bodo imeli nekdanji goriški študenti prijateljsko srečanje. Popoldne bo sledilo odkritje in bogat spored mnogih pevskih zborov.

VPISOVANJE V ŠOLE

Slovenski državni didaktični ravnateljstvi na Goriškem nam sporočajo, da bo vpisovanje v slovenske osnovne šole **od 21. do 27. septembra**. Starši otrok, katere bodo vpisali v prvi razred, morajo pri vpisu dostaviti spričevalo o cepljenju koz in rojstni list otroka.

ŠOLSKI IZPITI

Ta teden so se končali tudi na goriških srednjih šolah jesenski popravni izpiti. Na enotni nižji srednji šoli so v I. in II. razredu vsi izdelali. V 4. razredu gimnazije je od dveh popravljalcev eden izdelal, eden je zavrnil. V 5. razredu je izdelalo vseh pet dijakinj, ki so imele izpite. V I. liceju so še vsi junija srečno končali. V II. liceju je edini dijak s popravnimi izpiti tudi pomaknjen v višji razred.

Na učiteljsku so uspehi sledeči: v I. razredu sta popravljala dva in sta z uspehom položila izpite. V II. razredu so štirje popravljali in sta dva zavrnila. V III. razredu sta imeli dve dijakinji popravne izpite in sta izdelali.

Kot vidimo, niso uspehi slabi, čeprav je izpitna komisija zavzela edino pravilno stališče, da morajo dijaki pokazati ne le željo in dobro voljo, da bi uspeli, ampak tudi resničen napredek v učenju in znanju.

Staršem in zavrženim dijakom pa priporočamo, da se od trenutnega neuspeha ne puste potlačiti, marveč za se lotijo s trdno voljo ponavljanje in izkazati uspehe za naslednje leto.

GLASBENA MATICA

Sola Glasbene Matice v Gorici obvešča, da se bo začel pouk v ponedeljek, 12. septembra. Vpisovanje je na sedežu šole v ulici Ascoli 1. Na podružnicah bodo vpisovali: v sovodenjski prosvetni dvorani; v Standrežu pri Franu Lupinu.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Tomincova razstava v Gorici

V Attemsovi palači na Kornu je živahno obiskovana razstava Tomincovih mojstrov. Prireditelj razstave pod pokroviteljstvom mestne občine in spretnim vodstvom dr. Coroninija, so uredili prostorne sobane z izbranim okusom in so razvrstili nad sto Tomincovih slik tako, da zaživi v obiskovalcu ves mojstrov umetniški razvoj in tudi celoten duh tiste dobe na Goriškem in Tržaškem.

Kakor je razvidno tudi iz razprte rojstne knjige na razstavi, je slikar Josip Tominc po rodu Goričan s Stolnega trga in seveda slovenskega izvora, kar priča tudi njegov priimek, čeprav s tedanjim furlansko fonetičnim z na koncu. Tominc pa je živel skozi pet in dvajset let svojega najbolj ustvarjalnega dela v Trstu, kamor se je priselil leta 1830. Zato občudujemo na razstavi številne njegove portrete tržaških patricijskih družin in bogatih trgovcev. V njihovih nošah in v okolju je naš slikar prikazal ne samo dobo 19. stoletja, marveč tudi intimno duševnost portretiranih oseb.

V prejšnji dobi v Gorici in pozneje na Gradišču nad Prvačino se je posvetil tudi slikanju cerkvenih oltarnih slik. Iz cerkve na Gradišču sta tudi razstavljeni dve cerkveni pali, ena s podobo sv. Ivana Nepomuka, druga s svetim Sebastijanom.

Cesar ne vzemo na razstavi, namreč o Tomincu na Gradišču, dobimo v Gregorčičevih pisnih nadškofu Sedeju in prijatelju Gruntarju. Tedeniški msgr. Sedej se je ukvarjal s cerkveno umetnostjo. Zato je naprosil pesnika Simona Gregorčiča, vika- rja na Gradišču, naj mu preskrbi kaj podatkov o slikarju Tomincu, ki je imel na griču veliko posestvo s hišo, nekdanjo graščino. Gregorčič je izpisal podatke iz mrliške knjige. Tam se bere, da je umrl zaradi tuberkuloze dne 22. aprila leta 1866 »Josephus Tomiz pictor de Goritia«, star 75 let, devet mesecev in 16 dni. Previden je bil s svetimi zakramenti. Pokopal ga je vikar Franc Costa. V istem pismu sporoča Gregorčič msgr. Sedeju še o dveh mojstrovih neznanih slikah, katere hranijo pri Tomincovih. V naslednjem pismu (29. nov. 1898) pa ga obvešča o veliki podobi svete Ane v cerkvi v Logu in da bo vprašal Tomincovo rodbino za slikarjev življenjepis in za seznam njegovih del.

IGNAZIO SILONE JE NAPISAL NOVO DRAMO

Stalno gledališče v Aquili namerava uprizoriti v letošnji gledališki sezoni, prav gotovo pa vsaj do konca leta 1968, novo dramo Ignazia Siloneja. Silone prikazuje v njej življenje papeža Pietra degli Angeleri, ki je nosil kot papež ime Celestina V. Za papeža je bil izvoljen v neki baziliki v Aquili. Umrl pa je v gradu Cumone v Čochariji.

Kot znano, je preteklo sezono igralo Stalno gledališče v Aquili Silonejevo prvo dramsko delo ki ima naslov »Ed egli si nascose« (On pa se je skrnil). O svoji novi drami pa je Ignazio Silone izjavil, da jo je napisal zato, ker se mu zdi življenje papeža Celestina V. popolnoma v skladu s Kristusovim naukom.

Dve iskreni sovjetski knjigi

V reviji »Novii mir« je začela izhajati povest z naslovom »Iz življenja Fedorja Kučkina«, ki opisuje klavirno življenje neke kmečke družine na kolhozu v ruski provinci Rjazan. Avtor povesti, Možajev, je bil doslej neznan, zdaj pa že piše o njem svetovni tisk. Zbral je namreč pogum in odkrito prikazal, kako živijo kmetje na sovjetskih zadrudnih posestvih (kolhozi), ali bolje rečeno, kako so živeli v razdobju od leta 1953 do leta 1956. to je v prvih letih Hruščovove vlade. Glavna oseba romana je bivši junaški bojevniki iz druge svetovne vojne, ki pa mora zdaj prav trdo delati, da lahko prehrani ženo in pet otrok. Na kolhozu je žrtev hudih nepravilnosti, ki jih počenja nečloveški in tiranski funkcionarji, ki obvladujejo zadrudno življenje in držijo vse zadrudnike v stanju, ki je zelo podobno suženjstvu.

Mnogi opazovalci opozarjajo, da ta povest zelo spominja na povest Andreja Solženicina »En dan v življenju Ivana Denisoviča« in mnogi se tudi sprašujejo, če se pod imenom avtorja, ki se je podpisal samo B. Možajev, ne skriva ravno

Del velikega Tomincovega posestva je kupil 1882. leta na dražbi pesnik Gregorčič za 561 goldinarjev. Sam pravi, da je vreden med brati dvakrat toliko, čeprav ni dobro obdelan. Nato je na tretji dražbi dokupil še nekaj njiv. Na ta način je nasledil goriški pesnik goriškega slikarja na isti domačiji. Kot se vidi, pa je obema umetnikoma povzročala denarne skrbi. Toda na istem griču sredi Vipavske doline se je prepletala duhovna darovitost dveh velikih mož in dveh sosednih kultur.

PAZITE NA UMETNINE V PODEŽELSKIH CERKVAH!

Karabinjerji sodnega oddelka v Rimu so nedavno našli dva kipa, ki sta bila ukradena nekaj dni prej v vili Torlonia-Albani ob Via Salaria pri Rimu. Hkrati s tema kipoma so bile ukradene še druge skulpture, katerih pa še niso našli. Kipa so odkrili na nekem zemljišču okrog 10 kilometrov zunaj Rima ob Via Tributina. Oba sta starodavna in dragocena. Lani so neznanu tatovi ukradli iz iste vile precej slik, nekaj kipov in marmornat steberček. Ter starin pa še niso odkrili. Karabinjerji menijo, da so bili tudi takrat na delu isti tatovi kot zdaj. Preiskava se nadaljuje.

V zadnjem času se tudi drugod zelo množijo tatvine starih umetnin, zlasti in na samem stoječih cerkvah in kapel, iz praznih vil in gradov in iz slabo zavarovanih muzejev. Posebno na piki imajo tatovi razne starodavne vaške cerkvice, ki so večkrat polne dragocenih umetnin, ne da bi se vaščani tega zavedali. Največkrat tudi župniki sami ne poznajo vrednosti teh starih slik in kipov ter drugih cerkvenih predmetov umetniske izdelave.

V Avstriji in Nemčiji, kjer se prav tako množijo tatvine umetnin iz podeželskih cerkvah, so zavodi za varstvo kulturnih spomenikov in škofje pozvali duhovnike, naj skrbno pazijo na stare umetnine v cerkvah in naj jih dajo prefotografirati ter naj si izdelajo skrbno dokumentacijo o njih shranjeno v posebnih albumih, da bi policija lažje našla umetnine v primeru, če bi bile ukradene. Ta metoda se je doslej izkazala za najbolj učinkovito.

Kot so listi že večkrat naznanili, ropajo tatovi tudi podeželske cerkve v Sloveniji, ki so tudi bogate starih umetnin. Te umetnine prodajajo tatovi potem največkrat tujim turistom ali pa jih skušajo prodati starinarjem v tujini.

ROMAN »MALE« MINOU

Minou Drouet, ki je kot majhna deklica pisala pesmi in je pred kakimi desetimi leti navduševala Francoze s svojimi verzji, bo v kratkem izdala roman, ki bo izšel pri eni največjih pariških založb, Editions Plon. Roman ima naslov »Megla v očeh« in vsebina je zajeta iz življenja bolničark. Minou Drouet je namreč zdaj bolničarka v neki pariški kliniki. Stara je 19 let.

V pariških literarnih krogih z zanimanjem pričakujejo njeno knjigo.

Solženicin sam. Tudi njegova povest je izšla v reviji »Novii mir« ter je zbudila mnogo hrupa. Prevajali so jo v mnoge jezike in Solženicin je postal namah svetovno znan.

Kot znano, je opisal v povesti »En dan v življenju Ivana Denisoviča« življenje nekega ujetnika v koncentracijskem taborišču v Stalinovem času.

Novi roman »Babi Jar« sovjetskega pisatelja Anatola Kuznecova prvič v sovjetski literaturi omenja pokole Judov v drugi svetovni vojni. Do sedaj so vsi opisovali le streljanje sovjetskih državljanov. Ta molk o Judih je dal leta 1961 povod Jevtušenku, da je spisal pod omenjenim naslovom znano dolgo pesnitev, v kateri je očital odgovornim krogom antisemitsko mišljenje.

Anatol Kuznecov opisuje, kako so 29. septembra leta 1941 pozvali Jude, naj se ob 8. uri s svojim denarjem in dragocenostmi zberejo na neki cesti v Kijevu. Nato so jih pa v breznu »Babi Jar« postrelili. Samo prvi dan so jih postrelili 30 tisoč. V Babi Jaru so pobili skupno okoli 100 tisoč ljudi, od katerih je bilo 95 odstotkov Judov

PREJELI SMO

KOLONIJA SDD V DEVINU

Slovensko dobrodelno društvo je tudi letos organiziralo otroško počitniško letovanje v Devinu. V tem prelepem kraju naše obale, kjer se je ustavil, kot pravijo, nemirni nomad Dante, v kraju, ki ga je Rainer Maria Rilke opeval v svojih najbolj občutenih elegijah. Sam kraj, s svojimi borovimi gozdčiči, s svojim morjem in s svojimi naravnimi lepotami je narekoval SDD, da se je ponovno zateklo v Devin — tokrat pa zadnjič, kajti zdi se, da bo prihodnje leto kolonija SDD v Nabrežini ali pa v Sosljanu.

V mesecu juliju so letovale deklice, sledili pa so jim dečki, ki so bili v koloniji ves avgust. Letos je vreme precej nagajalo, tako da so se dečki kopali samo 13-krat, ostale dni pa so se morali stiskati v zdravstveno popolnoma neprimer- ni šoli, kjer so se zabavali in igrali s tistimi revnimi sredstvi, ki so bila trenutno na razpolago. Zato bi bilo zelo pametno, da bi društvo nabavilo po nekaj kosov otroških iger (domino, tombolo itd.), pa še risalne bloke, barvice, čopiče, krede barvane papirje za rezljanje figur itd., da bi se otroci ob slabem vremenu lahko primerno zaposlili. Res je sicer, da so letos nabavili televizijo, toda otroci so jo gledali šele po šesti uri, ko je bila na vrsti otroška oddaja.

Dnevni red v koloniji je bil sličen kot v vseh ostalih kolonijah. Ob 7.45 vstajanje, nato telodvob in zajtrk, če je vreme dopuščalo pa ob 9.30 odhod z avtobusom na kopanje v Sosljan. Okoli 13. ure so se otroci vrnili v kolonijo, kjer jih je čakalo dobro kosilo. »Apetita« ni manjkalo, saj so nekateri pojedli tudi dvojni obrok. Ob 14. je bil počitek, ki je trajal do 16.30. Po počitku pa smo navadno šli v gozdčič, kjer smo ostali do večerje, ki je bila ob 19.30. Po večerji je bila na vrsti televizija, nato pa so otroci šli spat.

Tako dečki kot deklice so bili razdeljeni v tri čete, ki jih je vodil po 1 vzgojitelj. Poleg treh vzgojiteljev je bila še »leteča« vzgojiteljica, ravnateljica, kopalščnik, kuharice in snažilke.

Pri tem bi še sam rad nanizal nekaj misli o poslanstvu in namenu kolonije. Jasno je, da bo kolonija obstajala toliko časa, dokler ne bo življenjska raven pri nas tako popolna, da bo lahko preskrbela letovanje vsem otrokom, tudi iz revnejših slojev. Starši pošiljajo svoje otroke v kolonijo predvsem zato, da jim nudijo tiste možnosti letovanja, ki so jim doma prikrajšane. A kolonija sama ima tudi vzgojni pomen. Delo asistentov oz. vzgojiteljev v koloniji se seveda zelo razlikuje od pedagoškega dela učitelja v šoli. V koloniji gre predvsem za to, da se pomaga in istočasno sodeluje z otrokom pri vsakodnevnem razvedrilu, da se ga polagoma navaja k družbenemu sodelovanju in najnujnejši disciplini — prvi pogoj za uspeh kolonije — skratka da se mu da priložnost, da se zaveda, da bo preživel mesec dni v človeški skupnosti, kjer se bo moral dostojno vesti pri vsakodnevnih opravkih — pri kosilu, v sobah pri popoldanskem in večernem počitku, na izletu, sprehodu itd. In to zahteva nemalo discipline in posebno pri otroku prave srčne požrtvovalnosti.

Seveda tu ne gre za eno samo zaporedno vzgajanje v klasičnem smislu, kajti to je preširok pojem za ožji smisel kolonije. Vsekakor mislim, da tudi ta »kolonijška« vzgoja mnogo pripomore k izboljšanju in dopolnjevanju otrokovega psihofizičnega razvoja.

Naj zadostuje samo to: v svoji četi sem imel 13 navihancev, vsi različni drug od drugega. Ta živahen, oni nesramno predrzen, tretji zopet domotožen itd. Vskladiti vse te značaje za lažje delo vzgojitelja ni lahko in delno tudi nemogoče. Z vsemi sem moral ravnati enako, brez preferenc, z nekaterimi pa še posebej milo ali strogo tako, da so se delno naučili nekaj o srčni vzgoji, o spoštovanju in ljubezni do bližnjega, o razlikovanju lastne in tuje lastnine, da so se zavedali, da živijo v slovenski skupnosti, kajti tudi lekcij o ljubezni do naroda ni manjkalo.

Na žalost pa je v koloniji marsikaj šepalo. Predvsem bi bilo treba organizirati nekaj zabavnih večerov, pri katerih bi sodelovali otroci. Občutil sem pomanjkanje pevskih vaj — saj je žalostno, da otroci poznajo tako malo slovenskih pesmic. Učitelji bi lahko z otroci vadili skeče, pesmice, recitacije itd. Organizirali bi lahko razna tekmo- vanja. Vsak otrok bi dobil točke za dobro delo,

(Nadaljevanje na 8. strani)

GOSPODARSTVO

Kakšna bo trgatve?

Ob koncu julija so se kazali najboljši obeti glede trgatve: grozdja je bilo obilo in bilo je zdravo. Kazno je bilo, da bo pridelek za kakšnih 10% večji od lanskega, sladkorja pa da bo vsebovalo grozdje vsaj za eno stopinjo alkohola (Maliganda) več.

V avgustu so se prej ugodni obeti znatno poslabšali, tako da so gospodarstveniki v začetku septembra cenili pridelek za kakšnih 10% nižje kot lani, po kakovosti pa zelo različno, a v splošnem da bo nekaj boljši od lanskega.

Na splošno gledano bo trgatve 1966 takale: Severna Italija: nekoliko obilnejši pridelek in v glavnem tudi kakovost boljša. Srednja Italija: pridelek kot lani, razen v Laziu, kjer bo pridelek manjši. — Južna Italija: je trpela od suše in zato bo pridelek grozdja manjši. Na otokih, zlasti na Siciliji, je trpela trta radi peronospore, pred katero trte niso bile dovolj zaščitene. Zato bo pridelek manjši in slabši. Isto velja za Sardinijo.

SLADKA VODA IZ MORSKE

Na vzorčnem velesejmu v Bariju, ki je bil odprt dne 7. septembra, je razstavljen priprav, ki pridobi dnevno 38.000 litrov sladke vode iz slane morske. Pripravo razstavljata »Urad ZDA za slano vodo« in »Ameriška komisija za atomsko energijo«. Ti dve ustanovi sta sklenili nedavno pogodbo z »Državnim odborom za znanstvena raziskovanja« za primernejšo izrabo in shrambo razpoložljivih količin vode ter za odkrivanje novih naravnih in umetnih virov vode.

Ogromna poraba sladke vode je delala in dela še vedno odgovornim velikanske skrbi, a izgleda, da je vprašanje že skoraj rešeno. V tem oziru imajo največje zasluge Amerikanci, pa tudi znanstveniki države Izrael.

V naših krajih pričakujejo na splošno srednjo letino po količini, a nekoliko boljše po kakovosti.

Z letino grozdja bi lahko bili kar zadovoljni, če ne bi bilo v naših krajih še znatnih ostankov vina lanske trgatve. Naši najbolj spretni vinogradniki so si pomagali z osmicami, a ne vsi... Kljub temu izgleda, da združna ideja še ni dozorela in da je še daleč do združne kleti, ki bi odvezla vinogradnikom vse skrbi za kletarenje in prodajo ter spremenila vinogradnika v čistega pridelovalca grozdja (in tudi sadja).

Lakomnost se maščuje

V našem listu smo večkrat pisali o sadjarstvu v Emiliji, zlasti pa v provinci Ferrara. Poročali smo o napredku v sadjarstvu, o velikanskem dvigu pridelka, zlasti jabolk, pa tudi hrušk in breskev, zadnji čas pa še jagod. Omenili smo, da bo morala nastati kriza v prodaji, ker skušajo razviti svoje sadjarstvo tudi druge države, drugi narodi.

To kar smo napovedali, je nastopilo. Današnji položaj je neki gospodarski strokovnjak takole ocenil: Sadjarji trenutno niso zaskrbljeni glede zdravstvene zaščite dreves in pridelka, pač pa glede prodaje, ki postaja vedno težavnejša zaradi prevelike ponudbe, vedno nižjih cen in pomanjkanja gotovine pri trgovcih.

Sadjarji v Emiliji-Romagni so hoteli s svojim ogromnim pridelkom sadja onemogočiti razvoj sadjarstva v južnem Tirolu in drugih italijanskih pokrajinah, hoteli pa so tudi zavladati na vseh uvoznih trgih in tako onemogočiti primeren razvoj sadjarstva zlasti v Jugoslaviji, na celem Balkanu, v Avstriji, Španiji in drugod.

Danes pa vlada kriza v prodaji jabolk in

VINSKA LETINA NA GORIŠKEM

Konzorcij za varstvo tipičnih vin v Gorici je s prvim septembrom vzel v službo enologa (vinskega strokovnjaka), ki bo na razpolago vinogradnikom za dobro kletarenje. Preučeval bo vinske vzorce ter določal značilnosti vin, ki so primerna za ustekleničenje.

Letos računajo na okrog 160 tisoč stotov grozdja, medtem ko ga je v rekordnih letih 220 tisoč stotov. Vedno več je nasadov iz izbranimi sortami trt, katerih vino gre bolje v denar ter tako narašča donosnost.

POCENITEV ZA TURISTE V ISTRI

Gostinski obrati, počitniški domovi in privatniki ob istrski in kvarnerski obali so uvedli 1. septembra 25 — do 50 — odstotni popust, da bi vzbudili turiste, da bi ostali tam tudi septembra.

hrušk, napoveduje se glede breskev in najbrž se bo v nekaj letih javila tudi glede jagod. Nasajene so namreč velike plantaže teh vrst, ki še niso začele roditi.

—0—

»OTROCI IN ŽIVALI«

Na mednarodni razstavi »Govedo daje mleko« v dneh 10. do 18. septembra v Cremoni bo četrtek, 15. t. m., posvečen lepoti otrok in njihovi ljubezni do živali. Tekmovanja se lahko udeležijo otroci od 2. do 6. leta obeh spolov, ki se morajo v sredo predstaviti razsodišču s krstnim listom in z eno domačo živalco, pa naj bo to račka, klepetačka ali jagnje (ali pa celo kamela ali slon). V četrtek ob 15. uri bo mimo hod. Razdeljenih bo mnogo bogatih nagrad.

Namen prireditve je vzbuditi in gojiti že v otrocih ljubezen do živali.

V BRDIH DOBRO KAŽE

V Brdih in v spodnji Vipavski dolini kaže bližnja vinska trgatve zelo dobro tako po kakovosti kot po količini.

Strokovnjaki cenijo, da bo znašal pridelek okrog 150 tisoč stotov, od tega pa več kot dve tretjini odpadeta na zasebne vinograde. Cena grozdja pri združnih kletih znaša od 12 tisoč do 16 tisoč 500 dinarjev za stot.

Povprečno bi morale priti nad 72 litrov vina na stot.

REVIZIJA POKOJNIN V SLOVENIJI

Zavarovanci v Sloveniji bodo odslej plačevali 150 starih dinarjev za zdravila, ki jih prejmejo na recept. Enotni prispevek 150 dinarjev bo veljal dotlej, dokler ne bodo komunalne skupščine odločile drugače na osnovi povprečne cene receptov na svojem območju.

Do konca leta bodo izvedli tudi revizijo pokojnin. V revizijo bo prišlo okrog 16 tisoč pokojninskih odločb oziroma zahtevkov.

Med upokojenci je nastalo nezadovoljstvo zaradi razlik v pokojninah, ki nastajajo neodvisno od tega, kolikšno delovno dobo je posameznik dosegel, kakšen poklic je opravljal, koliko je zaslužil in koliko je prispeval za socialno zavarovanje.

Kako napravite kis iz vina

Glede pridobivanja kisa si je zlasti potrebno zapomniti, da zasebnik ne sme pripravljati kisa za prodajo drugim. Za kisarne veljajo posebni predpisi, kontrola izdelave in napravljenega kisa, pa tudi zelo občutne kazni za prestopke. Torej...

Marsikatera gospodinja toži, da se ji vino noče skisati, in želi imeti kakšno pomoč, da bi dobila dober vinski kis. Tako govori tudi v drogeriji in tam ji dajo gotovo količino očetne kisline, katero potem zlije v vino in premeša. Če se ji že prej vino ni hotelo skisati, se ji sedaj gotovo ne bo, ker očetna kislina zamori v vinu vsako življenje, torej tudi kvasnice, ki naj bi vino spreminjale v kis. Očetna kislina (acido acetico), kot jo je mogoče kupiti v drogeriji, je strupena in ni za človeško prehrano. Seveda mala količina človeka še ne ubije, a mu ne koristi.

Vinski kis dobimo iz vina, katerega alkohol se spreminja v kis. To se dogaja s pomočjo posebnih kvasnic, ki se hitro množijo in pridno delujejo, če imajo na razpo-

lago toploto in zrak. Toplota pa ne sme biti prehuda, ker bi pomorila kvasnice. Najboljša je toplota poletnega sonca. Potem pa zrak. V odprt sodček ali v odprto pletenko (»damidžano«, »flaškon«) pride dovolj zraka in če je toplota primerna, sončna, se bo vino kmalu skisalo. Cimbolj močno je vino, tem močnejši bo kis, ki se dela iz alkohola ne pa iz vode. Zato ne bo kisa iz vina, katerega smo pretirano razredčili. Tudi ni mogoče dobiti kisa samo iz tropin, katere smo polili z vodo. — Sedaj ob trgatvi se najlaže preskrbite z domačim kisom: v kakšno posodo, katero rabite samo za kis (ne več za vino) zmastite prav zrelo grozdje, kateremu lahko dodate vse gnilo grozdje, ki ga seveda tudi zmastite. Pustite to posodo odkrito, če le mogoče na soncu. Čez teden dni boste že imeli slabši kis. Iz zelenega, nedozorelega grozdja ne dobite vinskega kisa. Kisa pa ne smete delati v kleti, kjer imate vino za prodajo. Če pa pridelate vina samo za lastno porabo, tudi ne delajte kisa in ga ne držite blizu tega vina, ker se bo pokvarilo.

Spomini iz prve svetovne vojne

••• 15 ••• BRUSILOVA OFENZIVA SPOMLADI 1916 ••••• Anz. J. R. •••

Zbudi in pretrese me močnejši sunek, kot da bi se vagon zaletel v vagon. Dolgo sem kot omamljen. Kaj se je zgodilo? Ko se bolje predramim, se ne morem spomniti, kje sem. Tudi svojega oddelka ne spoznam. Prej sem imel nahrbtnik na polici, a sedaj je pri mojih nogah. Pa tudi police ni nikjer več. Gotovo so pretekle minute, preden sem se popolnoma zavedel. Tiho, da me ne bi zbudili, so preklopili dvojni deski z desne in leve police proti sredi in tako je nastal zgornji pod za ležanje. Stirje so zlezli gor in ležali. Trije pa so sedeli na sedežih kot jaz. V oddelku nas je bilo samo 8, prostora pa za 12.

Prišel je sprevodnik in mi prav počasi rekel: »Ne budeš kušat?« Moje znanje ruščine je že toliko napredovalo, da sem vedel, da »kušat« pomeni »jesti«. Odgovoril sem: »Prosim kipjatok«. Vzel sem lonec iz krušnjaka. Takoj ga je vzel eden sopotnikov in izginil, a se je kmalu vrnil z več kot litrom vrele vode. Napravil sem si čaja, iz krušnjaka sem vzel še kruha in klobaso. Klobasa se mi je zdela preveč papricirana in zato je nisem jedel. Pač pa sem pojedel košček kruha z marmelado ter kos kruha samo s čajem. Zavedal sem se, da ne smem imeti prepolnega želodca na potovanju in sploh je bolje, da si malo pritržem.

Prisluškoval sem pogovoru sopotnikov in ujel besedo »Vinica«. Vmešal sem se v pogovor in vprašal: »Tu Vinica?« »Da, zdjes Vinica«, je bil odgovor. Torej smo na isti progi, po kateri so nas pripeljali... Ničesar več nisem razumel. Dolgo smo stali na tej postaji in medtem sta dva vlaka z živinskimi vagoni odpeljala proti Kijevu. Mo-

goče sta vozila avstrijske ujetnike? Mogoče brata Janeza?

Končno pa je le odpeljal tudi naš vlak. Tedaj so sopotniki vstali in eden je snel mojo suknjo in krušnjak s kavlja in položil oboje na nahrbtnik. Takoj so dvignili hrbtina naslanjala od sedežev in napravili srednji pod, na katerem je bilo prostora za 4 ležišča, torej za vse, ki smo še bili v oddelku. Ravnotako so naredili spodnji pod iz sedežev, katere so preklopili proti sredini. Dal sem razumeti, da ostanem na spodnjem podu, oni trije pa so zlezli na srednjega. V vagonu je bilo klepetanja in potem sepetanja dolgo v noč, a končno je vse utihnilo, razen koles, ki so enakomerno udarjala v sklopke tračnic.

Bil je že visok dan, ko sem se zbudil. Ostali so bili že zbudjeni. Takoj so razdrli spalne pode in oddelek je bil tak, kot je pač v železniških vagonih. Jaz v kotu pri oknu, s krušnjakom in suknjo na kavlju, nahrbtnik pa na polici nad menoj. Trije izmed sopotnikov so se pripravljali, da izstopijo na prvi postaji, ki se je kmalu pokazala. Po mnogih tirih, ki so tekli v različne smeri, in po velikosti prometa na teh tirih je bilo vidno, da je to važno železniško križišče. Iskal sem kak napis in ko sem ga zagledal, sem srčkoval: Žmerinka. To ime mi ni bilo tuje, mogoče še iz šolske zemljepisne ure. Ljudi pa vse črno na postaji, večinoma v vojaških oblekah. Iz našega vagona je izstopila dobra polovica potnikov, iz mojega oddelka pa trije. Gledal sem, kako so vlake trgali in jih zopet sestavljali. Tudi našega so raztrgali, potem pa nas prevažali gor in dol, sem in tja. (Dalje)

»STUDIJSKI DNEVI« SLOVENSКИH IZOBRAZENECV

(Nadaljevanje s 4. strani)

močnim vplivom ideoloških skrajnosti (stalinizma in anti-komunizma za vsako ceno), zaradi česar niso znali ustvariti mostu niti med seboj, še manj pa z ostalim svetom. Slovenci smo še vedno zaprti družba, za katero je predvsem značilno ideološko izživljanje in je zato soočenje s stvarnostjo zelo boleče. Kot vzroke zaprtosti je predavatelj omenil zlasti občutek stiske in nevarnosti, ki pa je večkrat odraz le duha življenjske nemoči. Dialog naj bi po predavateljevem mnenju omogočil predvsem premagati vse te škodljive pojave in pripomogel, da bi se Slovenci s smiselno organizacijo vključili v svetovno odprtost.

O dialogu je imel koreferat dr. Matej Poštovan, ki je obrazložil njegov pomen zlasti v luči zadnjega koncila. Sledili sta še predavanji dr. Vospernika iz Celovca in Draga Štoke iz Trsta o problemih današnje slovenske mladine.

Poudarili smo že, da je seminar glede na število udeležencev prav lepo uspel. Zanimive so bile tudi debate po vsakem predavanju. Kar je treba posebej poudariti, pa je duh prave bratske solidarnosti, strpnosti in krščanskega humanizma, ki je vse dni vladal med vsemi prisotnimi izobraženci. »Studijski dnevi« so zato pomemben dogodek za zamejske Slovence in je treba pobudnikom ter organizatorjem izreči toplo pohvalo in jim iskreno čestitati.

KOLONIJA SDD V DEVINU

(Nadaljevanje s 6. strani)

pomaganje, pospravljanje in bi na koncu prejel primerno nagrado. Organizirali bi lahko quiz-tekmovanja med četami ali pa posameznimi skupinami določene starostne dobe. Če smo v obmorski koloniji: turnir v plavanju itd. Ogrorne možnosti, za katere pa bi moralo poskrbeti ravnateljstvo kolonije skupaj z vzgojnim osebjem. To so seveda predlogi, ki bi jih bilo treba prihodnje leto nujno izvesti.

2. septembra pa je bilo naše kolonije konec. Otroci so preživeli mesec lepih dni in vsem je bilo težko zapustiti Devin.

Toda bliža se novo šolsko leto in zopet se bodo učili in delali in si tako zaslužili novo enomesečno letovanje v koloniji.

S. V.

7 Pokristjanjenje Slovencev N. H.

To domnevo potrjuje tudi ugotovitev koroškega etnografa Georga Graberja, da spominja obred ustoličenja karantanskih knezov v nekaterih svojih elementih na ustoličenja skandinavskih knezov. Seveda Graberju ni prišlo na um, da bi bili mogli Slovenci prinesiti ta obred že s seboj iz svoje prejšnje domovine, ampak je skušal s tem samo dokazati germanski izvor obreda in s tem nemški značaj Koroške že od vsega začetka, misleč da so bili Karantanci že od začetka pod vplivom germanskih sosedov. S tem je hotel podpreti nemške zahteve po Koroški. Pa tudi slovenskim zgodovinarjem in etnografom, ki so sicer odločno zavračali trditve Graberja in drugih nemško-avstrijskih zgodovinarjev in skušali dokazati izvirnost ustoličevalnega obreda, ni prišlo niti od daleč na um, da bi skušali razložiti ta obred s tem, da bi mu iskali izvor v času pred priselitvijo Slovencev na današnje ozemlje. Trdovratno so se držali izmišljene in lagodne teorije o pradomovini Slovencev kot vseh ostalih Slovanov v »Zakarpattju« in o nekdanji enotnosti južnih Slovanov. Iz nje so seveda izvajali prav tako zgrešeno in nedokazljivo teorijo, da so poselili Slovenci svojo sedanjo domovino z juga, po dolinah rek navzgor, in da so se prvotno pojavili ob spodnji Donavi, med krdeli tistih Slovanov, ki so od tam vdrali v bizantinsko državo. Na tej zgrešeni teoriji,

ki pa je vse do najnovejšega časa veljala pri slovenskih zgodovinarjih za edino veljavno (ker je odgovarjala politični tezi jugoslovanstva oziroma tezi o skupnem izvoru in narodni enotnosti Južnih Slovanov, ki je bila tako draga režimom do leta 1941), je zgradil tudi Franc Saleški Finžgar svoj priljubljeni »zgodovinski« roman »Pod svobodnim soncem«, ki je morda bolj razširil in utrdil to napačno teorijo v zavesti slovenskih intelektualcev in vse slovenske javnosti kot vsi slovenski zgodovinarji skupaj.

Zaradi vere v tisto mitično Zakarpatje, iz katerega so baje prišli predniki Slovencev, tudi ni nič čudnega, da so skoro vsi slovenski zgodovinarji in etimologi iskali izvor besede »kosez« v tisti smeri: pri davnih Tračanih, pri Obrih, celo pri Turko-Tatarih. Kazak jim je bilo isto kot kosez, proti vsem jezikovnim zakonom. Prof. Ljudmil Hauptmann, ki je sicer po rodu Slovenec, pa je utemeljeval s tem namišljenim mongolskim izvorom besede kosez kar celo svojo teorijo o suženjskem značaju Slovencev. Trdil je, da so jim vedno v zgodovini gospodovali tujci, in si vztrajno prizadeval, da bi dokazal, da so ustanovili karantansko državo — Hrvti, da so bili Hrvti vsi karantanski knezi, pa tudi kosezi, ki so jih ustoličevali, Slovenci pa so bili njihovi sužnji. To teorijo je uporabil Hauptmann — kot piše Bogo Grafenauer v

svoji knjigi »Ustoličenje koroških vojvod in država karantanskih Slovencev« (Ljubljana 1952, str. 32) — »v obrambo jugoslovenskega nacionalnega unitarizma«.

Da pa je prišla beseda kosez v slovenščino iz germanskega, to je saškega ali skandinavskega izrazoslovja, je očiten dokaz že v tem, da se v slovenščini dosledno izgovarja in se je vedno izgovarjala kosez, z različnim in ostrim s, kar dokazuje, da je beseda sestavljena ko(t)-sez, medtem ko se beseda kozak izgovarja vedno in povsod samo z z. Za jezikoslovce bi moralo biti jasno kot beli dan, da ni jezikovno med kosezom in kozakom nobene sorodnosti. In vendar se jih je zaradi premajhne kritičnosti dala cela vrsta zapeljati razlagi tistih, ki so izvajali koseza iz kozaka. To pa je seveda logično vodilo do teorij, kako so morali biti Slovenci nekdanj v pradomovini pod oblastjo kakega — turškotatarskega plemena, ki jim je vsililo nadoblast svojega plemstva — kozakov. To pa je tudi že pomenilo, da so prišli Slovenci odnekod z vzhoda, s step.

V besedi kosez je morda res ključ do najstarejše slovenske zgodovine, do zgodovine slovenskega naroda v njegovi pradomovini, a v čisto drugačnem smislu, kot so menili ti površni ali tendenčni jezikoslovci in zgodovinarji. Ravno ta izraz nakazuje smer, iz katere so se Slovenci v resnici priselili v svojo sedanjo domovino.

(Dalje)

ŽENA IN DOM

Očetje, preberite!

Kakšnega očeta si želijo otroci

Naša rubrika ima sicer naslov »Žena in dom«, vendar bi se lahko glasila »Družina in dom«, kajti k domu spadajo tudi oče in otroci. In hudo je v tistih družinah, kjer ni očeta ali kjer je tako, kakor da bi ga ne bilo. Toda danes nimamo namena razpravljati o tem, kakšen naj bi bil mož na splošno nasproti ženi in vsej družini, ampak o čisto posebni plati družinskega življenja, to je o tem, kako si otroci predstavljajo dobrega, idealnega očeta, kakršnega si želijo.

Neki veliki južnonemški dnevnik je dosegel, da so v dveh Münchenskih šolah pisali nalogo »Če bi bil jaz moj oče...«, v kateri naj bi otroci napisali, kakšni bi bili oni, če bi bili na očetovem mestu. Nalogo je pisalo 144 dečkov in deklic od 4. do 7. razreda osnovne šole. Pri pregledovanju nalog se je pokazalo, da je za 14% otrok oče resnični vzor, 20% bi si želelo »čisto drugačnega očeta«, večina otrok pa je zapisala, da bi v mnogočem bili in ravnali drugače kakor njihov oče. Najznačilnejše stavke iz nalog je potem list objavil.

Neki deček je zapisal: »Že mnogokrat sem si mislil, da je moj oče tepec, pa ne more nič za to. Če pa se vživim v njegov položaj, mislim drugače. Če bi bil jaz oče dveh otrok, bi prav tako ravnal kot on.« Mali Bernard je priznal, da se z očetom vedno ne strinjata, vendar pa očeta zelo spoštuje. Za Maksa pa je oče resnični vzor: »Vsi očeti ne razumejo toliko šale kot moj oče. Seveda bom vzgajal svoje otroke tudi jaz tako kot on.« Njegov sošolec Georg pa je napisal: »S svojim očetom se lahko v resnici mirno pogovorim in mu lahko povem vse skrbi, ki mi mučijo srce. Zelo dobro me razume in bil bi zadnji, ki bi ne razumel, če napravim kdaj kaj narobe. On se tudi postavi za nas otroke. Jaz bi v resnici rad postal takšen, kot je on. In iskreno mi je žal za tiste dečke, ki nimajo takega očeta.«

Vendar je le sorazmerno malo otrok, ki bi hoteli biti takšni kot njihov oče. Sicer ga pohvalijo, vendar pa ne prikrivajo svojih kritik o njem. Marsikaj bi oni drugače naredili. Mnogi očeti bi se morali zamisliti ob teh otroških kritikah. Skoraj v vsaki drugi nalogi je stalo: »Če bi bil jaz moj oče, bi imel več časa za svojo družino.« Otroci si zelo želijo, da bi bil oče več doma. Ni jim prav, da dela oče v službi toliko nadur, da prihaja tako pozno domov, in tudi ne njegovo »večno branje časnikov«. Neki deček je zapisal: »Moj oče je vedno preveč utrujen.« Neki drugi je zapisal: »Jaz ne bi toliko delal, potem bi lahko prišel prej domov in bi lahko šel s svojim otrokom na sprehod. Jaz na primer sem največkrat sam in se moram sam zabavati, ker papa dela.« Georg je zapisal: »Ko bi jaz prišel zvečer z dela domov, bi se več razgovarjal z otroki in bi ne hul'il vedno v časnik.« Mala Heidi pa je napisala: »Če bi bila jaz moj oče, bi se v nedeljo igrala s svojo hčerko. In ne bi samo ležala na zofi in snala.« Neki deček bi rad, da bi mu oče po prihodu iz službe popravil kolo, a nima nikdar časa ali volje za to.

Vsi otroci si želijo, da bi očetje uporabili svoj prosti čas za to, da bi počenjali kaj skupaj z njimi, za igranje, pogovore, za izdelovanje kakih igrač in drugega, za skupno gledanje televizije in predvsem za nedeljske izlete v naravo. V skoro polovici vseh nalog je prišla do izraza velika želja otrok po rednih družinskih izletih. Pri tem na otroci ne postavljajo očetom kakih pretiranih zahtev. Po večini si želijo samo v gozd, pešhoje, izletov v hribe, skupnih malic v naravi in kake preproste igre — samo da bi prišli ven iz mesta. Samo Josef je imel čisto določno predstavo o tem, kaj bi rad: »Jaz bi si postavil hišo ob jezeru, potem bi se lahko ob koncu vsakega tedna odpeljali tja in bi nam ne bilo treba samo posedati doma, ne da bi vedeli, kaj naj počnemo.«

Začudenje tistih, ki so pregledovali te otroške naloge, je vzbudilo dejstvo, da si 20% otrok želi, da bi si oče ob delavnikih vzel dovolj časa, da bi nadziral njihove domače naloge. Dvanajstletna Renata je zapisala: »Moj oče ne gre nikoli k nobenemu učitelju, da bi vprašal, kakšna sem v šoli.«

To mora storiti vedno moja mama. Če bi bila jaz oče, bi me že zanimalo, kakšen je moj otrok v šoli.« Otroci pa bi tudi radi, da bi pokazal oče več razumevanja za njihove šolske skrbi in da ne bi skočil takoj iz kože, če gre v šoli kdaj kaj narobe. 11-letna Annemarie je napisala: »Če prinesem domov slab red, me oče zmerja in dobim klofuto. Jaz bi napravila čisto drugače. Rekla bi: »Tako, prinesla si domov slab red. Jutri bova sedla in se začela učiti.«

Precej otrok se je pritožilo nad očetovimi kaznimi. 34% otrok smatra svoje očete sploh za prestroke. 10% jih je mnenja, da oče »pregrdo zmerja.« (Izrazov kot »prismojeni osel« bi jaz po možnosti ne uporabljal) — »Psovke kot »tepec«, »afna« itd., bi jaz pri nas doma odpravil« — so zapisala. 15% otrok se je izrazilo proti pretepanju, proti krivičnim zausnicam, proti udarcem ob vsaki priložnosti. 12-letni Wolfgang je zapisal: »Jaz svoji ga sina ne bi vedno takoj namlatil z usnjentim pasom ali s »klopfarjem« no zadnji plati, kot pogosto napravi moj oče. Harry: »Če bi bili moji otroci kdaj poredni, bi jih ne natepel za vsako malenkost. Jaz svojih otrok gotovo ne bi prestrogo vzgajal, kajti potem bi se me vedno ball in ne bi imeli ničesar od lepega otroštva.« Tega mišljenja o tudi drugi: »Z otroki se ne bi smelo vsnati pretudo, da ne nastanejo zakrknjeni.« — »Preveč strogosti škoduje otrokom in počasi zanaidejo v stanje neprestanega strahu.«

Skoro vsi otroci, ki so kritizirali očetovske vzgojne metode, na so tudi napisali, kakšne kazni bi bile na njihovom mnenju bolj učinkovite. Franz: »Če bi moj sin lažal, se kuhal ali predrzno odovarjal, bi ga kaznoval s kušnim zavorom, kajti to je po mojem mišljenju huje kot udarci.« Jana svojih otrok tudi ne bi vedno takoj »nadržala«, ampak bi mirno poslušala kaj bi radi, kajti »moj otrok naj bi imel dober vzgled v meni.« Večina otrok ima kot proti »pretepanju« nameniš. Tišini reakcijam in priporočajo: »Ne takoj zmerjati...« »Prvič še oprostiti...« »Tudi otroci naj bi smeli povedati svoje. Smeli bi se braniti, če mislijo, da se jim godi krivica...« »Jaz bi se najprej s svojim sinom pomenil in mu za kazen nekaikrat ne bi dal tedenske vsote za njegove najhne potrebe, in potem bi bila zame zadeva

urejena.« Po otroškem mnenju bi bile primerne kazni: odtegnitev tedenskih denarnih prispevkov ali sladkarij, hišni zapor, prepoved, da bi šli igrat nogomet ali namizni tenis ali pa bi morali razbiti stvar plačati iz svojih prihrankov.

Otroci si tudi želijo očeta, ki se ne zanemarija. Želijo si mirno, harmonično družinsko vzdušje. Renata iz 6. razreda je zapisala: »Če je imel oče v irgovini neprijetnosti, je ves večer slabe volje. In svojo jezo strese tudi največkrat name, če bavarski nogometni prvotigaš izgubi.« Neka druga je zapisala: »Jaz bi ne bila tako slabe volje, tudi če je v pisarni kdaj kaj narobe.« »Če bi me kupci vznevoljili, bi se zaradi tega ne jezila še doma.« »Jaz ne bi zaradi vsake malenkosti takoj vzkivela in delala kislega obraza.«

20% otrok je proti kajenju in pitju pri očetih. Če bi bili oni očeti, bi si privoščili kvečjemu steklenico piva in eno do dve cigareti na dan. »Jaz ne bi vsega denarja zapil...« »Nikoli me ne bi našli zvečer v gostilni in sploh bi se kajenju, pitju in igranju za denar popolnoma odpovedal.« Otroci so tudi proti zapravljenim nakupom in ekstravagantnostim. Samo najmanjši (iz 4. razreda) in deklice (okrog 10%) sanjarijo večsah o kakem razkošju. Tako bi rade nekatere z letalom na počitnice ali pa bi si kupile, če bi bile oče, jahto, hišo s plavalnim bazenom, »konja in ponija za vsakega otroka«, velik avto, bel športni avto ali vilo na Rivieri. Svoje otroke bi z avtom pošiljale v šolo in vsako soboto k frizeriju. Prav tolik odstotek otrok pa si želi skromnosti. Varčevali bi z denarjem in ga nosili v banko. »In otroci bi ne bili razvajeni. To sploh ne bi prišlo v poštev.« je zapisal neki deček. Neka deklica na je napisala: »Jaz bi jim ne kupila vsega, kar bi si želeli. Ne bi jim v vsem ugodila.«

Iz vseh nalog torej sledi, da si otroci, ki so nakazali v teh nalogah zelo veliko razsodnosti in razumevanja, želijo uravnovešene, mirnega očeta, ki ne kriči nad njimi za vsako malenkost. Radi bi se z njim priazno pogovorili o svojih zadevah, in želijo si, da bi pokazal razumevanje za njihove »probleme«. Želijo si tudi, da bi imel čas zanje, da bi jih peljal vsaj ob nedeljah na sprehod, namesto da poleva v postelji ali na zofi ali da samo bere časnike. Radi bi se včasih z njim pogovarjali, hkrati pa želijo, da bi jih vzel resno — kakor tista deklica, ki si je želela, da bi jo oče »vtrgal« tudi poljubil na lice, ne pa samo požvečkal ali uščipnil za dobro jutro. Oče mora biti tudi pravičen, ne sme delati razlike med otroki in mora nornati mero v kaznih. Otroci sovražijo telesne kazni, radiš so »zanrti«, s čimer so neposno pokazali čut za človeško dostojanstvo.

Ni dvoma, da si tudi naši otroci želijo take očete. Ali Vaši otroci imajo takega očeta?

ŠPORTNI PREGLED

Edi Podbršček = mladinski državni rekorder

V organizaciji Sportnega združenja »Bor« je bila v nedeljo na stadionu v Trstu atletska prireditev za naraščajnike. Sijajen rezultat je dosegel član goriške »Olimpije« Edi Podbršček, ki je vrgel kladivo 44,13 m daleč in je s tem postavil nov italijanski državni rekord za naraščajnike.

Zmagovalci ostalih disciplin pa so bili: troskok: Lakovič (Videm) 12.59, 100 m: Cirello (CSI Trst) 2'40"9, krogla: Tarabochia (Trst) 12.62, 300 m zapreke: Loganis (Trst) 43", 80 m: Pellegrini: (Videm) 9"3 in štafeta 4x100 metrov: Videm 45"2.

Med mlajšimi naraščajniki je zmagal v metu kopja član »Bora« Kodrič z metom 39 m 94 cm.

LEPO PRIZNANJE ZA BORISA KOŠUTA

Boris Košuta, član športnega društva »Bor« v Trstu, je bil uvrščen od Italijanske namiznoteniške zveze v prvo kategorijo namiznoteniških igravcev in to na 8. mesto v lestvici najboljših igravcev v Italiji. To pomeni novo priznanje za Borisa Košuta in tudi za njegovo društvo »Bor«.

Novi mladinski državni rekorder Edi Podbršček je izrazil talent in slovenske športne organizacije bi mu morale posvetiti vso pozornost. Na žalost pa se slovenska športna javnost vse pre malo zanima za take talente, ki jih je med slovensko mladino veliko, ker se še ne zaveda pomena športa v modernem življenju, zlasti tudi v življenju vsakega naroda.

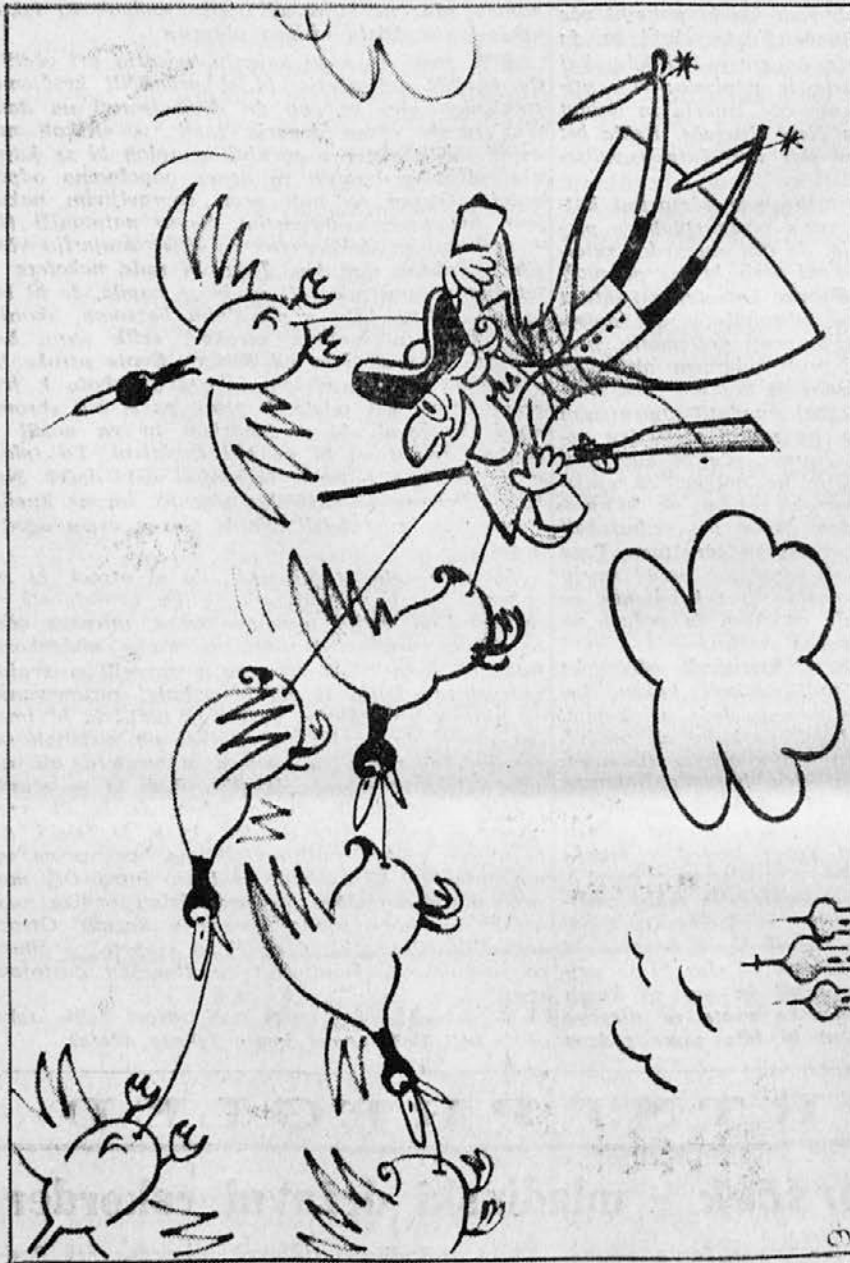
»BOROVCI« V LJUBLJANI

Mladinska namiznoteniška ekipa »Bora« je v soboto gostovala v Ljubljani in odigrala nekaj bojev z mladimi tekmovavci »Olimpije«, in proti igravcem »Ilirije«. Borovo ekipo so sestavljali v tekmi proti »Olimpiji« Adrijan Tavčar, Edi Bole in Emil Bole. Proti »Iliriji« pa sta igrala tekmovavec »Soffitte« Simeone Crechici (kot gost) in Adrijan Tavčar. Kljub dobri igri so »Borovci« z gostom vred tekme izgubili.

ZMAGA V MILJAH

Košarkarji »Bora« so v torek na turnirju v Miljah premagali moštvo »Mivar« z rezultatom 34:18.

PO BURGERJU — RISE: BORUT PEČAR

9. Kot bi trenil, sem imel race na bregu. Navil sem si jih šestkrat okoli ramen in prsi pa tako okrašen z njimi odšel domov. Ker pa je bila pot dolga in race niso bile ravno lahke, mi je bilo kmalu žal, da sem jih toliko ulovil.

Tedaj se mi je zgodilo nekaj čudnega. Najprej sem se vznemiril, kmalu pa se je izkazalo, da je vse prav: race so bile namreč žive in ko so prišle spet k sebi, so začele krepko mahati s peruti. Tako so prhutale, da so se z mano vred dvignile v zrak. Vsakdo na mojem mestu bi se ustrašil, jaz pa sem izkoristil srečno nezgodo in mi služili za krmilo. Ko smo prileteli nad streho, se je bilo treba spustiti, vendar kako. Domislil sem se: racam sem lepo zasul glavice in se potem počasi spustil. Padel sem kot vreča na sredjo domače hiše. Na ognjišču še ni bilo ognja, toda moj kuhar se je strašansko prestrašil. Kaj se ne bi!

Drugič spet sem v gozdu srečal črno lisico. Skoda bi bilo preletknjati tako dragoceno krzno. Tuhtal sem, kaj mi je storiti, da bi prišel do tako redkega krzna, ne da bi si poškodoval.

10. Lisica je stala tik ob drevesu. Kot bi mignil, sem vzel naboj iz cevi, potisnil v puško žebelj ustrelil in zadell lisico. Zadel sem jo tako imenitno, da sem ji rep prikloval k drevesu. Potem sem mimo stopil k njej, zgrabil bič in jo začel tepsti. Tepeč sem jo tako dolgo, da je zbežala iz lastne kože. Vidite, sijajen primer, kako lahko človek s pametjo in prisebnostjo doseže marsikaj!

Naključje in sreča lahko včasih popravita tudi kakšno napako. Nekega dne sem sredi najbolj gostega gozda zagledal divjo svinjo s prašičkom. Sla sta proti meni. Ustrelil sem, toda svinčenka je švignila mimo žive tarče. Tedaj sem opazil, da gre prašiček naprej, svinjina pa stoji, kot bi bila prikovana v zemljo. Ko sem si stvar malo pobliže ogledal, sem videl, da je svinja slepa in je držala med zobki prašičkov repke. Sin jo je potemtakem vodil. Ker je moj strel presekal repa in ubogo staro svinjo brez težav odpeljal domov, Capljala je za menoj kot krotek pes.

